

ELÄMYKSELLINEN TAPAHTUMA
SUKUPOLVIRAJOJEN RIKKOJANA
30-luvun kirkkokahvit -tapahtuma Paavalin seurakunnassa

Säde Kultanen
Opinnäytetyö, kevät 2018
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma, diakoniatyö
Sosionomi-diakoni (AMK)

TIIVISTELMÄ

Kultanen, Säde. Elämyksellinen tapahtuma sukupolvirajojen rikkojana, 30-luvun kirkkokahvit -tapahtuma Paavalin seurakunnassa. Diak Helsinki, kevät 2018. 51 s., 6 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto. Sosionomi (AMK), diakoni. Diakonin virkakelpoisuus.

Tämä opinnäytetyö on produktio. Opinnäytetyö käsittelee 1930-luku -teemalla jumalanpalveluksen jälkeen järjestettyä kirkkokahvitapahtumaa. Tavoitteena oli järjestää seurakunnassa nostalgiaa ammentava vapputapahtuma. Tapahtuman kohderyhmänä olivat erityisesti nuoret aikuiset, sekä ei-seurakunnallisen elämäntavan omaavat henkilöt. Tapahtumalla haluttiin madaltaa kynnystä tutustua seurakuntaan, rikkoa sukupolvirajoja, tarjota mahdollisuus tavata muita ihmisiä, irrottautua arjesta sekä luoda virkistäviä ja positiivisia tunnekokemuksia.

Opinnäytetyön yhteistyötahona oli Paavalin seurakunta. Tapahtuma järjestettiin 1930-luvulla rakennetun Paavalin seurakunnan seurakuntasalissa vappuaaton jumalanpalveluksen jälkeen. Kaksi tuntia kestänyt tapahtuma sisälsi vappuherkuja, näyttelyn Paavalinkirkosta ja arjesta 1930-luvun Helsingissä, Lottamuseon pop up -näyttelyn sekä swing-tanssi lindy hopia aikakauden swing-musiikin tahdittamana. Myös yleisö sai osallistua tanssiin. Monet tapahtuman osallistujista, vapaaehtoisista ja seurakunnan työntekijöistä olivat pukeutuneet 1930-luvun tyyliin.

Tapahtuman yhteydessä kävijät saivat halutessaan täyttää tapahtumaa koskevan palautelomakkeen, joka koostui monivalintakysymyksistä sekä vapaamuotoisesta palautteesta. Palautelomakkeita täytettiin yli 60 kappaletta. Saatu palaute oli erittäin positiivista. Vapaamuotoisessa kirjallisessa palautteessa toistui erityisesti tapahtuman kokeminen ilahduttavaksi, kauniiksi, mielenkiintoiseksi ja hyvin organisoiduksi. Myös tapahtuman tunnelma sekä eri-ikäisten ihmisten kokoaminen yhteen koettiin positiivisena. Osallistujat kertoivat pitäneensä erityisesti tanssista sekä vanhan ajan asuista. Moni osallistujista toivoi vapputapahtumasta perinnettä. Paavalin seurakunta halusi vastaavanlaisia erilaisia ihmisiä tavoittavia tilaisuuksia järjestettävän myös tulevaisuudessa.

Asiasanat: Diakoniatyö, nuoret aikuiset, sosiokulttuurinen innostaminen, virkistys, muistelu, elämyksellisyys, tapahtumat, pop-up, matala kynnyks.

ABSTRACT

Kultanen, Säde. Generations-connecting experiential 30's themed Coffee After Mass at Paavali parish. Helsinki, spring 2018. 51 p., 6 appendices. Language: Finnish. Helsinki, spring 2018. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Diaconal Work. Degree: Bachelor of Social Services.

This thesis is a production. The thesis focuses on a 1930's themed Coffee After Mass event held in a Parish. The objective was to organize a nostalgic May Day event. The target audience was mainly young adults and individuals with a non-church going lifestyle. The aim was to lower the threshold to come to the Parish, to break barriers between generations, to offer an opportunity to meet other people and to take a break from everyday routines and to create refreshing and positive experiences.

The thesis was carried out in cooperation with the Paavali Parish. The event was held after the May Day mass in the Parish Hall, which was built in the 1930's. The event lasted for two hours and displayed traditional May Day refreshments, an exhibition of Paavali church and everyday life in the 1930's Helsinki, a pop-up exhibition by Lotta Museum and swing dance Lindy Hop to the music of the era. The participants were encouraged to join in the dancing. Many of the participants, volunteers and workers of the church were dressed in the spirit of the 1930's.

During the event, the participants had a chance to fill out a feedback survey about the event. The survey consisted of multiple choice questions and an open-ended feedback form. Over 60 participants filled out the survey. The response was overwhelmingly positive. The feeling that the event was cheerful, beautiful, interesting and well organized was an especially prevalent response in the open-ended feedback. Also the atmosphere of the event and gathering together people of different ages was deemed positive. Participants especially liked the dancing and the clothes of the era. Many hoped the event would become a yearly tradition. The parish also expressed a desire to hold similar uniting events in the future.

Keywords: Diaconal work, young adults, sociocultural animation, refreshment, reminiscing, experiential, events, pop-up, low threshold.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 KIRKKO JA KOHTAAMISEN HAASTE	9
2.1 Nuoret aikuiset - ulkopuolelle jääneet?	10
2.2 Seurakuntien pop-up -tapahtumat – uhka vai mahdollisuus?	11
3 INNOSTAVIA TYÖMENETELMIÄ.....	13
3.1 Sosiaalipedagoginen työote	13
3.2 Sosiokulttuurinen innostaminen.....	13
3.3 Osallisuus.....	14
3.4 Taide- ja kulttuurilähtöiset menetelmät.....	16
3.5 Muistelu.....	16
3.6 Elämyksellisyys	17
4 TAPAHTUMAN SUUNNITTELU	20
4.1 Tarkoitus ja tavoitteet	20
4.2 Työnjako.....	21
4.3 Yhteistyökumppaneiden hankinta.....	22
4.4 Pukeutumisteema.....	24
4.5 Yleisöpalautelomakkeen suunnittelu	24
5 TAPAHTUMAN TOTEUTUS	26
5.1 Markkinointi	26
5.2 Näyttelyiden laadinta	26
5.3 Somistus.....	27
5.4 Tarjoilut.....	28
5.5 30-luvun kirkkokahvit -tapahtuma.....	28
6 TAPAHTUMASTA SAATU OSALLISTUJAPALAUTE	30
6.1 Kyselyyn vastanneiden ikä- ja sukupuolijakauma.....	30
6.2 Tapahtuman tavoitavuus	32
6.3 Strukturoitu palaute ja ikäryhmien väliset erot.....	34

6.4 Avoimen palautteen kehittämisaalueet.....	37
6.5 Tavoitteiden toteutuminen saadun palautteen perusteella	38
7 POHDINTA PALAUTTEESTA.....	41
7.1 Pohdintaa innostavasta seurakunnan toiminnasta	42
LÄHTEET.....	45
LIITE 1 AIKATAULU	52
LIITE 2 TAPAHTUMAN JULISTE	53
LIITE 3 ILMOITUS KIRKKO JA KAUPUNKI -LEHDESSÄ	54
LIITE 4 NÄYTTELY 1930-LUVUN HELSINGISTÄ.....	55
LIITE 5 VALOKUVIA TAPAHTUMASTA	56
LIITE 6 OSALLISTUJAPALAUTELOMAKE	57

1 JOHDANTO

Suomen evankelisluterilaisen kirkon jumalanpalveluksiin ja seurakunnan tilaisuuksiin osallistujien määrä on laskenut selvästi viimeisten vuosikymmenien aikana (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2007, 22). Evankelisluterilaisten seurakuntien jumalanpalveluksiin osallistui 2010-luvun taitteessa keskimäärin 90 ihmistä (Seurakuntalainen 2010). Tämä on noin 1,8 % seurakuntien jäsenistä (Haikala 2015). Jäsenistö on pienentynyt ja entistä heikommin sitoutunut. Helsingin hiippakunnassa vain kolme viidestä on seurakunnan jäsen. (Kirkkohallitus 2014, 14.) Viime vuosina kirkosta eronneista noin 70 % on ollut 18–39-vuotiaita (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2006, 8). Yksilö ei osallistu yhteisön toimintaan, mikäli ei koe toimintaa mielekkäänä tai jos toiminta ei vastaa hänen tarpeisiinsa (Thitz 2006, 43).

Kirkossa on totuttu tarkastelemaan jäsenten erilaisuutta iän mukaan, mutta se kertoo vain yhden ulottuvuuden (Kirkkohallitus 2010, 68). Kirkkohallituksen Nuoret seurakuntalaisina -kehittämisasiakirja haastaa pohtimaan, mitä jos seurakunnan tarjoama toiminta ei perustuisikaan tarkkoihin ikä- tai sukupuolijakoihin. Se kannustaa kehittelemään toimintoja, joissa huomioitaisiin erityisesti eri sukupolvien välinen vuorovaikutus ja kohtaaminen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012, 11.)

Opinnäytetyöni yhteistyökumppani on Helsingin Vallilassa sijaitseva Paavalin seurakunta. Vuonna 2014 Paavalin seurakunnan alueella kirkkoon kuulumisprosentti oli 49,3 %. Helsingin seurakuntayhtymän viestintäpäällikkö Kimmo Holappa arvelee, että muualla Suomessa ei olisi yhtään evankelisluterilaista seurakuntaa, johon kuuluisi alle puolet alueen asukkaista. Vallilan alueella asuu paljon nuoria aikuisia, joiden ikäryhmässä kirkkoon kuulumisen prosentti on alhaisin. (Pelkonen 2015.) Paavalin seurakunnan säännölliseen aikuisille tarjolla olevaan toimintaan kuuluvat jumalanpalvelukset, kirkkokahvit, kuorot, rukouspiiri, raamattupiiri, taidekurssi sekä kirjallisuusterapeuttinen ryhmä. Paavalin seurakunnan diakonia-työ antaa tukea eri-ikäisille, joiden elämäntilanne on vaikea ja jotka tarvitsevat

apua arjessa selviytymiseen. Diakonia järjestää myös hävikkiruokajakelua, ryhmätoimintaa sekä leirejä ja retkiä. (Helsingin seurakuntayhtymä i.a.) Tavoitteeksi Paavalin seurakunta on asettanut tuoda ystäväyhtä ja yhteisöllisyyttä sekä jäsenilleen että alueella asuville (Kanala, i.a.). Paavalin seurakunnassa on järjestetty useita erilaisia tempauksia ja tapahtumia kuten päivätorkkuja kirkossa, lounasta papin kanssa -tilaisuuksia, kirkkokaljoja, keskustelutilaisuuksia, koirapuistotapahtuma haukkuhartaus, (Mattila 2016.), sekä futis- ja lätkäkirkkoja (Uusitupa 2017).

Suoritin Paavalin seurakunnan diakoniatyössä opintojeni työyhteisöt ja kehittämisen -kurssiin liittyvän työelämäharjoittelun. Harjoitteluun kuului työyhteisön tarpeista nousevan kehittämishankkeen toteuttaminen. Ennen harjoitteluni alkua tapasin Paavalin seurakunnan johtavan diakoniatyöntekijä Birgitta Huhtaluhdan, jonka kanssa keskustelimme siitä minkä tyyppistä kehittämishanketta Paavalille toivottaisiin. Keskustelussamme nousi esille kesällä 2016 Nastolan seurakunnassa diakoniaharjoitteluni yhteydessä toteuttamani 1700-luvun tapulikahvit -tapahtuma. Kyseessä oli Nastolan seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoisten kanssa toteuttamani tilaisuus, jossa 1700-luvun kellotapulien juurella järjestettyjä kirkkokahveja elävöitettiin aikakauden asuilla, somisteilla sekä laatimallani 1700-lukua ja Nastolan kirkon vaiheita käsittelevällä kuvanäyttelyllä. Olen aikaisemmalta koulutukseltani medianomi (Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia 2008). Harrastan historian elävöittämistä, vanhojen asujen ja esineiden keräilyä, sekä kuuntelen vanhaa iskelmämusiikkia. Tämän pohjalta nousi ajatus vastaavasta tapahtumasta Paavalin seurakunnalla. Paavalinkirkko on valmistunut vuonna 1931, joten teemaksi valikoitui luonnollisesti 1930-luku. Johtava diakoniatyöntekijä ehdotti ajankohdaksi vappuaattoa. Paavalin seurakunta antoi minulle vapaat kädet suunnitella tapahtumaa.

Ennen hankkeen aloittamista tutustuin Paavalin seurakunnan vuoden 2016 diakonian tilastotiedusteluun josta kävi ilmi, että diakonian asiakaskontaktit olivat vähäisimpiä 18–29-vuotiaiden (9 %) sekä 65–74-vuotiaiden parissa (12 %) (Paavalin seurakunta 2016). Paavalin seurakunnan diakoniatyön tilastot vahvistivat ajatusta siitä, että nuoria aikuisia sekä ikäihmisiä tavoittavalle matalan kynnyksen

tapahtumalle olisi tarvetta. Näistä lähtökohdista muodostui ajatus järjestää kirkkokahvitapahtuma, jonka teema ammentaisi Paavalinkirkon valmistumisvuosikymmenestä 1930-luvusta.

2 KIRKKO JA KOHTAAMISEN HAASTE

Monissa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategioissa, tulevaisuusselonteissa ja mietinnöissä on pohdittu kuinka kirkko voisi paremmin kohdata erilaiset ja eri-ikäiset ihmiset. Kirkkohallituksen mietintö Kohtaamisen kirkko toimii strategisena suunnannäyttäjänä Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle vuoteen 2020 saakka. Strategia korostaa kirkkoa kohtaamisen yhteisönä, jossa ihminen kohtaa Jumalan, lähimmäisensä ja oman elämänsä todellisuuden. Kohtaamisen kirkko kannustaa seurakuntia keskittymään tähän ytimeen. (Kirkkohallitus 2014, 4.) Jumala on luonut ihmisen elämään suhteessa kanssaan, sekä suhteessa lähimmäisiin ja luomakuntaan. Ihmisen elämä on elämistä suhteessa muihin. Kohtaamiseen keskittyminen nostaa huomion kohteeksi sen, mitä tapahtuu Jumalan ja ihmisen välillä. Jumala toimii kohtaamisten kautta. (Kirkkohallitus 2014, 20.)

Kirkon koulutuskeskuksen Juhani Holman laatimassa, Osallisuus -vastaus kirkon kaikkiin ongelmiin?, -julkaisussa kirkon yhtenä ongelma-alueena nähdään pyrkimys viihdyttää ihmisiä sen kustannuksella, että hengelliset tarpeet ja hengellisyyden etsintä ohitetaan. Sen mukaan erilaisten toimintaryhmien runsaassa tarjonnassa kirkolla on riski ajautua kauas perimmäisestä olemuksestaan jumalanpalvelusyhteisönä. Julkaisu esittelee ruotsalaisen Helgeandin seurakunnan kirkkoherra Fredrik Modéusin mallin, jonka perusperiaatteena nähdään, että seurakunta on ne ihmiset, jotka viettävät yhdessä jumalanpalvelusta. (Holma 2014.)

Suomen evankelisluterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko, Kirkko 2020, muistuttaa, että kirkon yhteisöllinen olemus ja lähimmäisenrakkauden periaate ovat aina korostaneet osallisuuden merkitystä. Ketään ei ole oikeutta jättää ulkopuoliseksi. (Kirkkohallitus 2010, 68). Sen mukaan kirkolla tulee olla tarjolla erilaisia toimintamuotoja ja hengellisiä osakulttuureja, jotta yhä useammalle tarjoutuu mahdollisuus löytää oma hengellinen koti kirkon piiristä. Tämä edellyttää herkkää jäsenkuuntelua. (Kirkkohallitus 2010, 67.) Jotta ei-seurakunnallisen elämäntavan omaava voisi päästä osalliseksi, on seurakuntayhteisöön liitettyjä kynnyksiä pyrittävä madaltamaan ja suvaitsevaisuutta lisäämään (Thitz 2006, 59—60).

Kohtaamisen kirkko -strategian mukaan jumalanpalveluselämän kehittäminen ja uudet nykyihmistä puhuttelevat toimintatavat lisäävät ihmisten sitoutumista kirkkoon (Kirkkohallitus 2014, 13). Kirkon painopisteiden soveltamisessa tarvitaan rohkeutta kokeilla uutta. Luovat sovellukset ovat tärkeässä roolissa. Elämän peruskysymykset ja kirkon sanoma pysyvät samana. Kukin aikakausi ja ympäristö vaikuttavat tapoihin, joilla ne ilmaistaan. (Kirkkohallitus 2014, 15–17.)

2.1 Nuoret aikuiset - ulkopuolelle jääneet?

Vuonna 2015 kirkkoon kuulumisen oli alimmillaan 28–34-vuotiaiden keskuudessa, jossa se oli alle 60 %. Eniten kirkkoon kuuluvia oli vanhimmissa ikäryhmissä ja rippikouluikäisten keskuudessa. (Sandell 2016.) Oppilaitospastori Risto Korhosen mukaan kirkko alkaa tuntua nuorelle aikuiselle etäiseltä ja rippikoulumuistot varhaiseen nuoruuteen kuuluvilta. Nuori aikuinen arvostaa hauskuutta ja nautintoa. Hän ei suostu vanhempien sukupolvien arjen harmauteen. Kirkko kirkonmenoineen edustaa hänelle tätä harmautta. (Korhonen 2010, 13.)

Suomen evankelisluterilaisen kirkon keskushallinnon Nuoret aikuiset -työryhmän mietintö, *Uskosta osallinen?*, korostaa, että jumalanpalveluselämän toiminnallisten muotojen suhteen on etsittävä uusia toteuttamistapoja. Osallistujan elämäntilanteen ohi ajaminen tai tylsyys eivät edistä osallisuutta. (Suomen evankelisluterilaisen kirkon keskushallinto 2006, 14).

Kirkon näkökulmasta nuori aikuinen on henkilö, jota seurakunnan nuorisotyö ei enää tavoita (Sakasti a i.a.). Monissa selvityksissä ja tutkimuksissa nuorella aikuisella tarkoitetaan ikäryhmään 18–39 kuuluvia (Korhonen 2010, 1). Erään määritelmän mukaan nuoren aikuisen käsitteessä ei ole ensisijaisesti kyse iästä vaan elämäntavasta ja maailmankuvasta (Korhonen 2010, 2).

Milleniaalien eli 1980-luvun alussa tai 1990-luvun loppuun mennessä syntyneiden sukupolvea ei voida pitää yhtenäisenä ryhmänä, mutta tutkimusten mukaan

ikäluokassa korostuu aiemmista sukupolvista eroavat arvot ja elämäntapaan liittyvät painotukset. Milleniaaleja puhuttelevat erityisesti mukaansa tempaavat kokemukset. Elämyksiä haetaan esimerkiksi kaupunkitapahtumista. Genius Loci eli paikan henki koetaan tärkeäksi. (Rislakki 2017.)

2.2 Seurakuntien pop-up -tapahtumat – uhka vai mahdollisuus?

Vuosikymmeniä kirkoilla on urheiltu, tehty käsitöitä ja pidetty piirejä ja kerhoja. Tempaukset ovat kaupunkiseurakuntien uutta kulttuuria. Toimintaa on myös kertaluonteisesti ja sen muoto vaihtelee. (Ranta 2016.) Somempi seurakunta -sivustolla muistutetaan, että pop-up ei ole itse päämäärä, vaan tekemisen tapa (Somempi seurakunta 2017).

Kirkon piirissä ei vallitse yksimielisyyttä siitä minkälaista toimintaa kirkossa voidaan tarjota tai miten sitä tulisi markkinoida. Suomen evankelisluterilaisessa kirkossa toimivan Suomen luterilaisen evankeliumiyhdistyksen Nuotta -lehden päätoimittaja Jussi Miettisen mielestä seurakunnan ja sen hengellisen toiminnan ei tule alentua kosiskelemaan samoin menetelmin kuin markkinavoimat. Muutoin annetaan ymmärtää kirkon tarjoavan vain yhden vapaa-ajan harrastusmahdollisuuden. Hän painottaa, että seurakunta ei ole vapaa-ajan hobby. (Miettinen 2006.)

Perheneuvoja Saku Toiviaisen mukaan kertaluontoiset tapahtumat voivat olla näyttäviä muistutuksia seurakunnan olemassaolosta. Hän esittää kuitenkin huolen siitä, että pop-up -tyylinen työote jättää jalkoihinsa sen pitkäjänteisen työn ja tuen jota esimerkiksi diakonian ammattilaiset tarjoavat. (Toiviainen 2016.)

Kirkkohallituksen yhteiskunnallisen työn asiantuntija Kari Latvuksen mukaan Kirkkohallituksessa on tempausten suhteen myönteinen tunnelma. Sunnuntaijumalanpalveluksesta halutaan pitää kiinni, mutta tempaukset nähdään tervetulleena lisänä. Latvus toteaa kirkon olevan helposti virastomainen. Tempauksista se saa päinvastaista energiaa. Latvus uskoo seurakuntien pop up -tapahtumien

kritiikin liittyvän usein siihen, että halutaan erottaa pyhä ja arkinen, usko ja elämä, sekä uskovaiset ja muut. Latvuksen mukaan tempauksissa pyhä usein häviää, mutta niiden arkisuus pehmentää askelta osallistua myös jumalanpalvelukseen. (Ranta 2016.)

Kirkkolain 4. luvun mukaisesti seurakunnan toimintaa johtaa kirkkoherra, jonka tehtävänä on valvoa, että toimintaa harjoitetaan kirkon tunnustuksen ja tehtävän mukaisesti (Kirkkojärjestys 1993). Paavalin seurakunnan kirkkoherra Kari Kanalan mukaan ihmisten kohtaamisen ja yksinäisyyden murtamisen on noustava kirkossa avainasemaan. Kirkkoon on oltava mahdollisimman matala kynnyks, jotta myös uusia ihmisiä uskaltautuu paikalle. Pop up -tyyppiset tilaisuudet voivat hänen mielestään auttaa avaamaan kohtaamisen mahdollisuuksia, sillä niillä voidaan tarjota asioita erilaisille ihmisille. (Ranta 2016.) Kanala huomauttaa, että ihmisillä, jotka tulevat tapahtumaan, on joskus myös taustallaan huoli tai hengellinen hätä, jonka esiin tuleminen vaatii aikaa ja luottamusta. Ei voi mennä syvemälle ilman pintaa. (Ranta 2016.) Kanalan mukaan tempauksissa ja tapahtumissa ei ole kysymys siitä, syntykö niistä seurakuntaan uutta perinnettä, vaan siitä, syntykö jälki yksittäisiin ihmisiin (Mattila 2016). Kanala kertoo futisehtoollisen tuoneen kirkkoon miehiä, jotka eivät olleet käyneet siellä rippikoulunsa jälkeen. Häneltä oli tapahtumassa tiedusteltu, miten ehtoolliselle tullaan. (Uusitupa 2017.) Kun ihminen tulee kohdatuksi omana itsenään, hän voi liittyä itseään suurempaan. Ihmiseen jää pysyvä jälki, kun hän kokee, että minua kuunneltiin. Sen jälkeen hänen on mahdollista tulla uudelleen, Kanala perustelee. (Ranta 2016.)

3 INNOSTAVIA TYÖMENETELMIÄ

Kirkon diakoniatyössä ihmisten kohtaaminen ja voimavarojen tukeminen on keskeistä (Studentum i.a.). Esittelen tässä luvussa erilaisia hyvinvointia tukevia työmenetelmiä ja ajatussuuntauksia, jotka voivat osaltaan auttaa vastaamaan kirkon kohtaamiseen ja toimintatapoihin liittyviin haasteisiin. Näille menetelmille on yhteistä se, että ne tähtäävät ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Näissä työmenetelmissä ja niiden taustalla olevassa ajattelussa korostuu kaikenikäisten ihmisten tarve ja oikeus osallistua itselle mielekkäällä tavalla luovaan, kulttuuriseen ja esteettiseen mielihyvää ja iloa tuottavaan toimintaan. Näitä menetelmiä sivuava tekemisentapa on ohjannut 30-luvun kirkkokahvit -tapahtuman suunnittelua ja toteutusta.

3.1 Sosiaalipedagoginen työote

Sosiaalipedagogisen työn perusajatuksena on tarjota mahdollisuus kohdata toisia ihmisiä, osallistua, toteuttaa ja kehittää itseään, kokea itsensä tarpeelliseksi ja tehdä mielekkäitä asioita (Hämäläinen 1999, 72). Sosiaalipedagogisessa työssä sovelletaan yhteisöllisyyden, elämyksellisyyden ja toiminnallisuuden periaatteita (Hämäläinen 1999, 77). Myös dialogisuus ja osallisuus korostuvat sosiaalipedagogisessa ajattelussa ja työtavoissa (Lahden ammattikorkeakoulu 2014).

3.2 Sosiokulttuurinen innostaminen

Sosiaalipedagogiikkaa voidaan lähestyä monien erilaisten ajatussuuntausten kautta. Yksi näistä ajatussuuntauksista on sosiokulttuurinen innostaminen, joka tuo sosiaalipedagogiikkaan mukaan kulttuurisen näkökulman. Sosiokulttuurisen

innostamisen käsite ja toiminta syntyi toisen maailmansodan jälkeisessä Ranskassa. (Kurki 2000, 11.) Suomalaiseen keskusteluun käsitteen toi vuosituhannen vaihteessa kasvatustieteiden dosentti Leena Kurki (Kansalaisfoorumi i.a.).

Sosiokulttuurinen innostaminen vahvistaa työntekijän osaamista osallisuuden, yhteisöllisyyden sekä käyttäjälähtöisyyden tukemisessa (Suomen sosiaalipedagoginen seura i.a.). Soveltamalla sosiokulttuurisen innostamisen menetelmiä kuten taidelähtöisiä, toiminnallisia sekä luovia menetelmiä voidaan tukea kulttuurisen tasa-arvon saavuttamista sekä osallistaa ihmisiä (Arene 2017, 12–13). Luovuus ikään kuin uinuu meissä ja odottavaa sopivaa käynnistäjää. Useimmiten se on seurausta vapautumisesta, luvasta höllentää liiallista itsekontrollia. (Hohen-thal-Antin 2006, 44).

Sosiokulttuurisen innostamisen tavoitteet voidaan nähdä eräänlaisina tavoiteluokkina. Sosiaalisia tavoitteita voivat olla esimerkiksi elämänlaadun paraneminen, liikkeelle lähteminen ja sosiaalinen tasa-arvo. Kasvatuksellisiin ja persoonallisen kehityksen tavoitteisiin kuuluvat esimerkiksi ihmisen auttaminen ilmaisemaan arvojaan ja tarpeitaan. Sosiokulttuurisen innostamisen kulttuurisia tavoitteita ovat muun muassa kulttuurisen identiteetin tukeminen sekä traditioiden tunteminen. Osallisuuden ja yhdistymisen tavoitteita ovat esimerkiksi uudenlaisten sosiaalisten suhteiden syntymisen tukeminen. (Kurki 2008, 114–115.)

3.3 Osallisuus

Osallisuus on yhteyttä omiin ja yhteisiin voimavaroihin. Ihminen voi kokea olevansa merkityksellinen osa kokonaisuutta. (Thl 2016.) Osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukeminen ovat kirkon strategioissa keskeisiä tavoitteita. Päivi Thitzin mukaan seurakuntayhteisön todellisuutta pitäisi luoda yhdessä. Se tarkoittaa seurakuntalaisen ottamista mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. On tärkeää, että kukin pääsee käyttämään lahjojaan. (Piispa i.a.) Haapajärven seura-

kunnan kirkkoherra Kari Tirola muistuttaa, että osallisuus ei synny tehtäviä jakamalla. Hän pitää tärkeänä sitä, että seurakuntalaiset saavat itse vaikuttaa tehtäviinsä. (Ranta 2013.)

Osallisuutta ymmärrettynä vain osallistumisena on myös kritisoitu. On puhuttu esimerkiksi pakko-osallistamisesta. Osallisuus on osallistumisen lisäksi kuulumista, mukaan ottamista, vaikuttamista ja demokratiaa. (Isola ym. 2017, 3.) Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke Sokran tutkimuspäällikkö Anna-Maria Isolan mukaan osallisuus on yhteyttä hyvinvoinnin lähteisiin joita ovat esimerkiksi yhteys muihin ihmisiin, mahdollisuus toimeentuloon, asumiseen, koulutukseen, tarvittaviin palveluihin ja harrastuksiin. Myös esimerkiksi luonto, taide ja kulttuuri voivat olla hyvinvoinnin lähteitä. (Isola ym. 2017, 3.)

Leena Kurki painottaa, että jokaisella ihmisellä on oikeus vapaasti valittuun ja aktiiviseen vapaa-aikaan, joka tuottaa mielihyvää ja iloa (Kurki 2008, 207–208). Diakoni ja yhteiskuntatieteiden maisteri Päivi Thitz muistuttaa, että työelämän ulkopuolella olevan ihmisen elämässä ei välttämättä ole paljon arkirutiineihin vaihtelua tuovia asioita (Thitz 2006, 40). Tutkimuksissa on osoitettu, että erityisesti ikäihmiset viettävät vapaa-aikaansa varsin passiivisesti. Yhteiskuntaan kohdistuva kiinnostus laimenee ja osallistuminen vähenee. Huonokuntoisilla ja -tuloisilla ihmisillä tilanne on vielä pahempi. Tämä koskee myös esimerkiksi työttömiä. (Kurki 2008, 207–208.) Kun elämässä tapahtuu vähän, mieli mustuu (Hohenthal-Antin 2006, 30).

Vanhustyön strategian pohjalta laadituissa kirkon vanhustyön teeseissä nostetaan esille mahdollisuus kulttuuriin ja esteettisiin kokemuksiin osana voimavarojen tukemista (Kirkkohallitus i.a.). Toiminnassa mukana oleminen antaa uutta ajattelemisen aihetta ja virkistää (Thitz 2006, 42). Neurologi ja dosentti Markku Hyypä on tutkinut sosiaalisen pääoman ja kulttuurin vaikutusta terveyteen. Tutkimusten mukaan harrastaminen sekä erilainen yhdessä tekeminen luovat johonkin kuulumisen tunnetta ja pidentävät elinikää. Osallistuminen voi olla osallistumista vaikkapa kulttuurientoihin. (Hyypä 2002, 182–187.)

3.4 Taide- ja kulttuurilähtöiset menetelmät

Lasten kanssa on jo pitkään käytetty erilaisia toiminnallisia menetelmiä. Aikuisten kanssa sen sijaan usein vain puhutaan. (Yliruokanen 2017.) Taide- ja kulttuurilähtöinen toiminta ei ole ikäsidonnaista ja sen soveltava käyttö on lisääntynyt hyvinvointialoilla. Kulttuurin ja taiteen avulla saadaan aistit ja mieli liikkeeseen, houkutellaan esiin tunteita ja kokemuksia, sekä rikastetaan ihmisen välistä kanssakäymistä. (THL i.a.) Se on nautinnollista toimintaa joka tuo elämään iloa ja merkitystä. Sen myötä ihmisessä tapahtuu sinä hetkenä jotakin, joka nostaa arjen yläpuolelle. Tämän pitäisi kuulua kaikille, myös hauraimmille vanhuksille. Vaikka muisti pettäisi, tunteet, kyky kokea iloa ja huumori säilyvät. (Hohenthal-Antin 2006, 34–35.)

Tutkimus on osoittanut, että säännöllinen tanssiminen voi auttaa ehkäisemään muistisairauksien muotojen vaikutuksia. Sosiaalisena aktiviteettina se voi auttaa myös yksinäisyyden tunteisiin. Tanssi vaikuttaa masennukseen liittyviin serotoniini- ja dopamiinitasoihin. Hymyileminen ja nauraminen tanssin aikana on täysin luonnollista. (Askel terveyteen, i.a.)

Leikillisyydestä tulee helposti mieleen leikki, mutta sen voi nähdä myös tapana toimia ja ajatella. Leikillisuus on tutkimuksissa liitetty luovaan ongelman ratkaisuun, sekä ahdistuksesta ja masennuksesta toipumiseen. Sosiaalialan osaamiskeskus Soccan erikoissuunnittelija Pekko Kähkönen sanoo, että asiakastyössä leikki voidaan nähdä uskalluksena hypätä ja kokeilla jotain uutta. Leikki antaa myös työntekijöille ja voi tuoda asiakasprosessiin uutta tulokulmaa. (Yliruokanen 2017.)

3.5 Muistelu

Yhteiskuntatieteiden tohtori Leonie Hohenthal-Antin on luovan muistelutyön uranuurtaja Suomessa. Hän pitää muistelutyötä yhtenä sosiaalista pääomaa kasvat-

tavana toimintatapana. Muistelutyön avulla voidaan rakentaa uutta yhteisöllisyyttä ja tuoda eri sukupolvien kokemuksia lähemmäksi toisiaan. Menneisyys on saanut uutta merkitystä elämyksellisenä elementtinä, josta myös nuoret ovat kiinnostuneita. (Hohenthal-Antin 2009.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon Sakasti -sivustolle on koottu materiaaleja, joita voidaan hyödyntää muistelutyössä. Muistelun tukena ja apuvälineinä voivat olla esimerkiksi musiikki, valokuvat, esineet, lehtileikkeet, mainokset, vanha muoti tai menneet tapahtumat. (Sakasti b i.a.) Muistelua voi toteuttaa juuri sellaisin tavoin kuin haluaa (Suomen mielenterveysseura i.a.).

Muistelu ei kuulu ainoastaan vanhuksille vaan se on oleellisesti kaikenikäisten ihmisten elämään kuuluva asia. (Vanhustyön keskusliitto i.a.). Muistelun avulla voi ammentaa elämisen tuntua menneestä ja muistojen jakaminen tutustuttaa muiden ihmisten elämäntarinoihin, mieltymyksiin ja ajatuksiin ja voi siten lisätä yhteisöllisyyttä. Muistelun kohteena voi olla kaikki kulttuurin ja inhimillisen toiminnan alueet. (Vanhustyön keskusliitto i.a.). Suomen mielenterveysseuran mukaan muistelu voidaan nähdä mielen voimavarana ja identiteettityönä (Suomen mielenterveysseura i.a.).

3.6 Elämyksellisyys

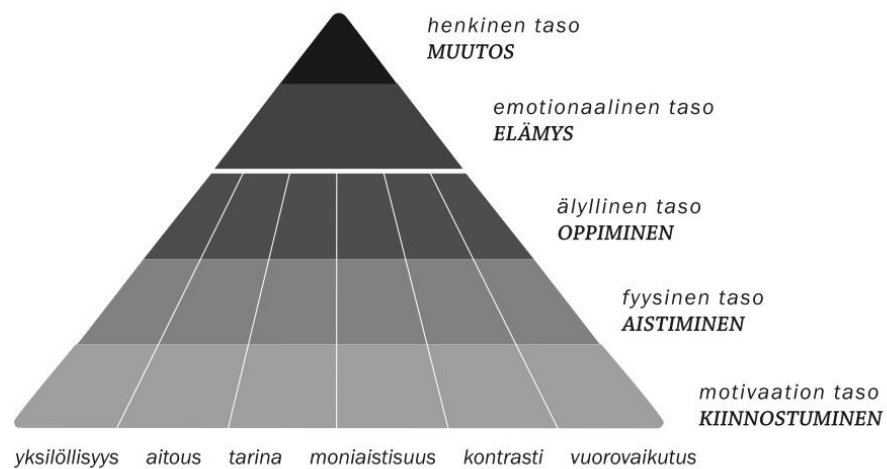
Elämyksellisyys on yksi sosiaalipedagogisessa ajattelussa ja työtavoissa korostuva elementti (Lahden ammattikorkeakoulu 2014). Elämyksellinen, kokemuksellinen, jännittävä ja motivoiva toiminta on yhä tietoisemmin otettu osaksi esimerkiksi sosiaalityötä, nuorisotoimintaa, terapiaa ja kuntoutusta. Elämykset ja kokemukset nähdään tärkeänä niin lasten, nuorten kuin aikuisten kasvussa, oppimisessa ja vapaa-ajan toiminnassa. (Lapin yliopisto 2007).

Elämys koskettaa tunteita, ilahduttaa ja jää mieleen. (Tarssanen 2009, 261—262.) Elämyksellisyys vapauttaa näkemään ja kokemaan asioita vapaana arjen rajoituksista ja tottumuksista. Uuden ja erilaisen kokeminen mahdollistaa itsensä

näkemisen toisesta näkökulmasta, toisenlaisena vieraassa ympäristössä. (Tarssanen 2009, 14.)

Kohtaamisen taidot nousevat keskeisimmäksi tekijäksi myös elämyskokemuksessa. Vuorovaikutustaidot ovat tärkeä alue myönteisten tunnekokemusten tuottamisessa. Ilman positiivisia tuntemuksia ei synny elämyksen kokemusta. (Tarssanen 2009, 261–262.) Vuorovaikutus on onnistunutta kommunikaatiota työntekijän ja toisten osallistujien, mutta myös itse tapahtuman kanssa (Tarssanen 2009, 14). Elämyksellisyydellä voidaan koskettaa ihmistä niin henkisesti, emotionaalisella kuin fyysisellä tasolla. Sanna Tarssasen ja Mika Kyläsen kehittämä Elämyskolmio-malli havainnollistaa elementtejä, joista elämyskokemus syntyy. (Tarssanen 2009, 11).

KUVIO 1 Elämyskolmio (Tarssanen 2009, 11).

Elämyksellisyys, kokemuksellisuus, sekä mahdollisuus levolliseen pyhän kokeamiseen ovat selkeästi esiin tulleita jumalanpalveluselämää koskevia toiveita (Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2006, 14.) Monissa seurakunnissa on järjestetty tapahtumia, joissa seurakuntamiljöötä on lähestytty elämyksellisin keinoin. Someron seurakunnassa on järjestetty jumalanpalvelus 1950-luvun malliin vanhan ajan bussilla toteutettuine yhteiskuljetuksineen (Someron seurakunta 2017). Tikkurilan seurakunta on ollut mukana toteuttamassa

Pyhän Laurin kirkon ympäristössä järjestettyä Helsingan keskiaikapäivää (Äystö 2017). Turun tuomiokirkossa on järjestetty kierroksia, joissa on tutustuttu katedraalin ja sitä ympäröivän kaupungin elämään keskiajan hengessä pukeutuneen oppaan johdolla (Reformaatio 2017).

Alajärven seurakunnassa on järjestetty jumalanpalveluksia, joissa kaikki mahdollinen on mukailtu 1700-luvun tyyliin ja myös kirkkokansaa on kehoitettu pukeutumaan ajan mukaisesti. Alajärven seurakunnan työntekijöiden mukaan vastaavat jumalanpalvelukset ovat vetäneet hyvin väkeä. Heidän mukaansa jo sillä, että voidaan näyttää miten ennen elettiin ja siirtää tärkeää kulttuuriperintöä, on suuri merkitys. (Jokiaho 2015.)

Joseph Pinen ja James Gilmoren mukaan osallistujan kokemuksessa voi korostua viihdyttävä, esteettinen, opettava tai eskapistinen ulottuvuus. Kokonaisvaltainen elämyskokemus syntyy, kun kaikki edellä mainitut ulottuvuudet on otettu huomioon. (Pine ja Gilmore 1998.)

4 TAPAHTUMAN SUUNNITTELU

4.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Tapahtuman tavoitteena oli tavoittaa ihmisiä, jotka eivät muutoin käy seurakunnassa, tuoda vaihtelua kirkkokahveihin, luoda yhteishenkeä ja virkistystä sekä tehdä Paavalin kirkon ja alueen historiaa tutuksi. Yksi tavoitteista oli mahdollistaa nuorten aikuisten ja ikäihmisten juhliminen. Iäkkäämmille jo nuorten seura voi olla virkistävää ja energiaa tuovaa vaihtelua. Myös nuorelle aikuiselle ikäihmisten seura voi olla positiivinen kokemus. Tapahtuman avulla haluttiin myös kerätä varoja Yhteisvastuukeräykseen ihmiskaupan vastaiseen työhön. Tapahtuman luonne olisi osallistava, ja se olisi avoin kaikille ehdotuksille ja ideoille.

Pyrin huomioimaan tapahtuman ohjelman suunnittelussa erilaiset osallistujat sekä erilaiset tavat osallistua. Tilaisuus tarjoaisi mahdollisuuden saapua tilaisuuteen suoraan tai halutessaan käydä sitä ennen jumalanpalveluksessa. Tämä mahdollistaisi osaltaan kynnystä osallistumiseen niille jotka eivät syystä tai toisesta osallistu jumalanpalvelukseen, mutta haluaisivat kuitenkin tulla tapahtumaan.

Ohjelman haluttiin tarjoavan mahdollisuuden pikaiseen pyörähtämiseen paikan päällä tai koko tilaisuuden ajan. Ohjelmaa ei tästä syystä aikataulutettu vaan tilaisuudessa olisi mahdollisuus kierrellä oman aikataulunsa ja mielenkiinnonkohteidensa mukaan. 1930-luvun teemapukeutumisella haluttiin tukea osallistujien luovuutta ja osallisuutta sekä tarjota mahdollisuus leikkimieliseen irtiottoon arjesta ja totutuista rooleista. Ajan asujen katselu toisi myös arkisesti pukeutuneille osallistujille iloa hauskana esteettisenä elementtinä. Seurakunnan työntekijät voisivat halutessaan pukeutua vanhan ajan papin tai diakonin asuihin ja tuoda näin esille kirkon perinnettä. Lisäksi erityisesti uusille kävijöille olisi merkitystä sillä, että kirkon työntekijät voi tunnistaa pukeutumisen avulla

Tapahtuman ajankohdalla haluttiin tarjota mahdollisuus kaikenikäisille sopivaan maksuttomaan, iloiseen, mielenkiintoiseen ja päihteettömään vapunviettoon.

Vappu tarjoaisi mahdollisuuden myös ilotteluun ja heittäytymiseen sekä totutusta poikkeamiseen. Tapahtuman aikainen ajankohta mahdollistaisi myös osallistujien mahdolliset muut vappusuunnitelmat, mikä madaltaisi osaltaan osallistumiskynnystä.

4.2 Työnjako

Paavalin seurakunnan 30-luvun kirkkokahvit -tapahtuman suunnittelu alkoi noin kahdeksan viikkoa ennen vappuaattoa. Johtavan diakoniatyöntekijän kanssa tapahtuman ideoinnista käydyn ensimmäisen keskustelun pohjalta loin tietokoneella suunnitelmaluonnoksen, johon olin listannut ideoita tapahtuman tavoitteisiin ja ohjelmaan liittyen. Olin kuvittanut suunnitelman netistä löytämilläni inspiroivilla 1930-luvun visuaalista maailmaa henkivillä kuvilla. Suunnitelman tarkoitus oli sekä innostaa ja inspiroida, että auttaa työntekijöitä, vapaaehtoisia ja yhteistyökumppaneita saamaan yhtenäisen mielikuvan produktiosta.

Johtava diakoniatyöntekijä järjesti kokouksen, johon osallistui Paavalin seurakunnan diakoniatimin työntekijöitä. Esittelin kokouksessa idealuonnoksen korostaen, että kyseessä oli vasta luonnos. Suhtautuminen tapahtumaa kohtaan oli seurakunnan työntekijöiden taholta innostunut. Diakoniatimin jäsenillä oli ehdotuksia erityisesti tapahtuman keston ja tarjoilujen toteutukseen liittyen, sekä vastualueisiin joita he voisivat ottaa hoitaakseen.

Sovimme että seurakunnan diakoniatimi ja suntiot vastaisivat työntekijöihin, seurakunnan vapaaehtoisiin, tilavarauksiin sekä tarjoiluihin ja muihin hankintoihin liittyvissä asioissa. Minä vastaisin seurakunnan ulkopuolisten vapaaehtoisten ja yhteistyökumppaneiden hankkimisesta, ohjelman koostamisesta, tilan somistamisesta, näyttelyiden ja julisteiden laatimisesta sekä markkinoinnista. Lisäksi sovimme vappuaaton kirkkokahveista vastaavan pastorin kanssa, että osallistuisin ennen tapahtumaa kirkkokahveille toimimalla vapaaehtoisten apuna keittiössä, jolloin seurakunnan vapaaehtoiset sekä kirkkokahvit tilaisuutena tulisivat minulle tutuiksi.

Tavallisesti jumalanpalveluksen jälkeen järjestettävien kirkkokahvien tarjoilut ovat maksuttomia. Tapahtumalla haluttiin kuitenkin kerätä varoja Yhteisvastuukeräykselle. Päätimme että tapahtuman kahvi- ja teetarjoilu olisi maksuton, mutta simaa, nakkeja, perunasalaattia ja munkkeja voisi ostaa kohtuuhintaan ja tuotot menisivät lyhentämättömänä Yhteisvastuukeräykselle. Tarjoilujen maksaminen toteutettaisiin myytävillä ruokalipukkeilla.

Diakoniatiimillä oli mielessä seurakunnan vapaaehtoisia, jotka voisivat olla kiinnostuneita olemaan mukana tapahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa. Viisi Paavalin seurakunnan vapaaehtoista lähti mukaan. Seurakunnan vapaaehtoiset ideoivat tapahtumaan tulevaa esinenäyttelyä, jota varten he ehdottivat voivansa tuoda kotoaan 1930-luvun lehtiä ja esineitä, sekä aikakautta käsittelevää kirjallisuutta. Yksi vapaaehtoisista ehdotti voivansa hoitaa kassaa yhdessä diakonissan kanssa. Kolme muuta vapaaehtoista puolestaan ehdotti voivansa vastata kahvin keitosta, ruokien lämmityksestä ja tarjoiluista. Seurakunnan piirustuskerhon ohjaaja oli puolestaan kiinnostunut toimimaan tapahtumassa vapaaehtoisena valokuvaajana.

Laadin tapahtuman työntekijöitä ja vapaaehtoisia varten aikataulun, jossa oli deadline-päivät koskien tapahtuman tarjoilujen hankkimista, julisteiden ja flyereiden valmistumista, tilan somistamista, tarjoiluiden valmisteluja sekä tilan siivousta koskien. Toteutin produktion opiskelujeni ja työssäkäynnin ohessa. Laadin itselleni vastuualueitani koskevan tarkennetun aikataulun (LIITE 1).

4.3 Yhteistyökumppaneiden hankinta

Lähdin etsimään yksityishenkilöitä ja tahoja, jotka voisivat läsnäolollaan olla mukana luomassa ja elävöittämässä tapahtuman teemaa sekä mahdollistamassa erilaisia kokemuksia. Tarkoitus oli, että yhteistyötahot lähtisivät mukaan vapaaehtoisina. Osa lähestymistäni tahoista ei koskaan vastannut sähköpostiini. Osa

puolestaan ilmaisi kiinnostuksensa, mutta joutui perumaan päällekkäisten aika-
taulujen vuoksi. Esittelen alla ne yhteistyötahot, jotka lopulta tarjoutuivat lähte-
mään mukaan.

Yksi lähestymistäni tahoista oli Lottamuseo, joka ehdotti, että he voisivat osallis-
tua tapahtumaan kahden lotta-asuun pukeutuneen henkilön, sekä siirreltävän
roll-up -näyttelyn voimin. Näyttelyistä toinen käsittelisi Lottamuseon lähim-
mäisenrakkaus -teemaista näyttelyä ja toinen museon Lotta-aiheista päänäytte-
lyä.

Tanssiminen on jotakin, josta käytännössä kaikki voivat nauttia ikään katsomatta
(Askel terveyteen, i.a.). Tanssiryhmä Linnean kautta löysin vapaaehtoisen 1930-
luvun swing -tanssi lindy hopia harrastavan tanssiparin. Tanssipari oli sitä mieltä,
että tanssilattia olisi koko ajan vapaa kaikille halukkaille, sillä myös yleisöstä joku
saattaisi innostua mukaan pyörähtelemään. Tämä mahdollistaisi sen, että tanssia
pystyisi halutessaan seuraamaan kahvittelun lomassa ja samalla tanssijat kan-
nustaisivat myös muita tanssilatialle osallistumaan. Olin varmistanut etukäteen
olisiko musiikin soittamiselle tapahtumassa tekijänoikeudellisia esteitä. Olin yh-
teydessä seurakuntayhtymään ja sain varmistuksen, että musiikin soittamiseen
tapahtumassa tarvittavat luvat olivat kunnossa. Koostin tanssiparin kanssa kah-
den tunnin soittolistan, johon he etsivät amerikkalaista 1930-luvun swing-musiik-
kia. Minä etsin soittolistaa varten suomalaisia 1930-luvun iskelmiä. Sovimme,
että tapahtumassa tanssipari vastaa tapahtuman musiikin soittamisesta.

Yksi lähestymistäni tahoista oli Suomen ajoneuvohistoriallinen keskusliitto sekä
heidän toimittamansa Automobiili -lehti. Lehden päätoimittaja lupasi ilmoittaa ta-
pahtumasta liiton nettisivuilla sekä viikkoa ennen tapahtumaa ilmestyvässä leh-
dessä. Ilmoituksessa vappuaattona Helsingissä 1920–30-luvun autoilla liikkuvat
toivotettiin lämpimästi tervetulleiksi elävöittämään tapahtumaa. Kirkon sisäpiha
olisi varattu museoautoille, ja autoilijoille tarjottaisiin simat ja munkkikahvit. Ha-
lukkaat voisivat osallistua jumalanpalvelukseen kirkkosalissa ennen tapahtumaa.
Kaksi 1930-luvun museoauton omistajaa ilmoittautui minulle ja kertoi saapuvansa

autoineen paikalle sään salliessa. Mikäli vappuaaton sää olisi huono eivät museoautojen omistajat luonnollisesti lähtisi yli 80-vuotiailla ajokeillaan tien päälle.

4.4 Pukeutumisteema

Listasin tapahtuman netti- ja lehti-ilmoituksiin vinkkejä vaatekappaleista ja asusteista joilla voisi halutessaan tuoda pukeutumiseen ripauksen 1930-luvun henkeä. Työntekijöiden ja seurakunnan vapaaehtoisten keskuudessa teemapukeutuminen herätti innostusta. Seurakunnan työntekijöistä osa ehdotti voitansa pukeutua perinteisiin papin ja diakonissan työasuihin. Näin myös ne tapahtuman osallistujat, jotka eivät tunne työntekijöitä entuudestaan voisivat tunnistaa, että kyseessä on seurakunnan työntekijä. Painotin, että pukeutuminen teeman mukaisesti on vapaaehtoista ja myös ihan tavallisesti saa pukeutua.

4.5 Yleisöpalautelomakkeen suunnittelu

Tapahtuman tavoitteiden arvioinnin tueksi sekä asiakaslähtöisyyden ja työn kehittämiseksi suunnittelin 30-luvun kirkkokahvit -tapahtumaa varten yleisöpalautelomakkeen, jonka tarkoituksena olisi selvittää tapahtuman tavoitteiden onnistumista osallistujanäkökulmasta, sekä sitä mikä ohjelmassa oli erityisesti osallistujien mieleen. Palautelomakkeella pyrittiin myös selvittämään olisiko eri ikäryhmiin kuuluvien osallistujien mieltymyksissä ja kokemuksissa eroja.

Avoimen palautteen kerääminen ja paperinen asiakaskysely ovat perinteisiä menetelmiä kerätä palautetta (Thl 2011, 5.). Toisin kuin kyselyissä, avoimessa palautteessa on lähtökohtana asiakkaan oma sisäinen tarve kertoa kokemuksestaan palvelun tuottajalle (Thl 2011, 7). Strukturoidussa haastattelussa eli lomakehaastattelussa käytetään lomaketta, jossa on valmiita kysymyksiä valmiine vastausvaihtoehtoineen. Kysymykset esitetään samassa järjestyksessä kaikille haastateltaville ja haastateltavan tulee valita itselle parhaiten sopiva vastausvaihtoehto. (Yhteiskunnallinen tietoarkisto i.a.). Kyselyssä olennaista on käyttäjän

kannalta anonymiteetin säilymisen lisäksi, että se on selkeä, helppo täyttää ja että se ei ole liian pitkä (Thl 2011, 15).

Tilastot ovat usein sukupuolen moninaisuutta yksinkertaistavia (Thl 2017). Lomakkeen täyttäjän sukupuolta kysyvässä vastausvaihtoehdossa oli tarkoitus huomioida sukupuolen moninaisuus. Sukupuolivähemmistöihin kuuluvien syrjintää esiintyy kaikkialla yhteiskunnassa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015, 7). Suomen evankelisluterilaisen kirkon kasvatustyön periaatteissa sukupuolisensitiivisyys määritellään herkkyydeksi ja valmiudeksi huomata ja huomioida sukupuoli-suutta sekä antaa sille tilaa. Yksittäisilläkin sanavalinnoilla voidaan huomioida moninaisuutta. (Sakasti c i.a.) Asiakaspalautteiden keräämisellä ja hyödyntämisellä voidaan muuttaa toimintaa entistä asiakaslähtöisemmäksi. (Thl 2011, 5.)

Tein 30-luvun kirkkokahvit -tilaisuuden palautelomakkeesta yhden sivun pituisen. Se sisälsi sukupuolivaihtoehdot nainen, mies ja muu. Lomakkeessa kysyttiin miten osallistuja oli saanut tietää tapahtumasta, oliko hän vierailut aikaisemmin Paavalin seurakunnassa, aikooko hän vieraila siellä toiste, mitä mieltä hän oli tapahtumasta, mikä ohjelmassa oli erityisesti hänen mieleensä. Lomakkeessa oli myös tilaa avoimelle palautteelle. (LIITE 6)

5 TAPAHTUMAN TOTEUTUS

5.1 Markkinointi

Ohjelman sisällön varmistuttua laadin tapahtumasta ilmoituksen, jota tarjosin nostoksi Kirkko ja kaupunki -lehden menovinkkeihin (LIITE 3). Toimitin ilmoituksen julkaistavaksi Paavalin seurakunnan nettisivuista, Twitteristä ja Facebook-sivusta vastaaville henkilöille. Museoautojen saapuminen olisi kiinni vappuaaton säästä, joten tästä syystä päätin olla mainostamatta vanhoja autoja tapahtuman julisteissa ja ilmoituksissa.

Tapahtuman julisteen ja flyereiden tiimoilta lähestyin tuntemaani graafikkoa, joka lupasi toteuttaa julisteen vapaaehtoistyönä. Etsin julisteeseen inspiraatiota netistä löytämistäni 1920–1930-luvun mainoskuvista ja julisteista. Graafikko toteutti näiden raamien pohjalta erilaisia versioita, joista työstimme lopullisen julisteen (LIITE 2). Hankin julistetta varten logot seurakuntayhtymältä, Lottamuseolta ja Yhteisvastuukeräykseltä. Jaoin tapahtuman julisteita ja flyereita Paavalin seurakunnan tilojen lisäksi paikkoihin joissa voitaisiin tavoittaa lähialueiden asukkaita sekä historiasta ja nostalgiasta kiinnostuneita. Jaoin julisteita lähiseudun kirjastoihin, museoihin sekä nuorten aikuisten suosimiin kahviloihin, kirpputoreille ja vintage-putiikkeihin. Seurakunnan vapaaehtoiset toimittivat julisteita erityisesti eläkeläisten suosimiin tiloihin ja tilaisuuksiin.

Loin seurakunnan tunnuksilla tapahtumaa varten oman erillisen Facebook-tapahtumasivun. Pyrin pitämään Facebookin 30-luvun kirkkokahvit -tapahtumasivua aktiivisena jo pari viikkoa ennen tapahtumaa pitääkseni sen ihmisten mielessä. Julkaisin tapahtuman Facebook-sivulla esimerkiksi innostavia ja iloiseen tunnelmaan johdattelevia postauksia, kuten kuvia ja linkkejä 1930-luvun Helsinkiä, vappunviettoa, muotia ja tanssia esitteleviin videoihin. Mainostin tapahtumaa sosiaalisessa mediassa erityisesti tanssin ja historian harrastajien keskuudessa.

5.2 Näyttelyiden laadinta

Seurakunnan vapaaehtoisilla oli ideoita 1930-luvun esineiden näyttelyyn. Vapaaehtoiset toivat kotoaan esineitä kuten vanhoja rasioita, lehtiä, kahvimyllyn ja kuparipannuja. Omista kokoelmistani toin 1930-luvun esineitä kuten elintarvikepak-kauksia ja pulloja. Sijoitin herkimmät esineet Diakonia-ammattikorkeakoululta sekä työpaikaltani Taidehallilta lainaamieni läpinäkyvien muovivitriinien ja plek-sien alle.

Laadin tietokoneella seinälle ripustettavan 19 laminoidusta kuvaa ja tekstiä sisäl-tävästä laminoidusta plakaatista koostuvan näyttelyn (LIITE 4). Näyttely käsitteli eri lähteistä kokoamaani tietoa ja tarinoita 1930-luvulla valmistuneesta Paavalin seurakunnasta sekä siitä minkälaista oli sitä ympäröivän kaupungin arki. Näytte-lyssä tutustuttiin esimerkiksi 1930-luvun kotiin, perhekäsityksiin, laman seurauk-siin, arkkitehtuuriin sekä vapaa-aikaan kuten vapun viettoon, musiikkiin, elokuvaan ja urheiluun.

5.3 Somistus

Somistukseen sisältyi käytävätilan ilmoitustaulujen siistintä, tilan raivaaminen Lottamuseon pop-up -näyttelyä varten, seurakuntasalin pöytien ja tuolien aset-telu, esinenäyttelyn asetteleminen pöydille sekä 1930-luvun Helsinkiä esittelevän näyttelyn ripustaminen. Hankimme somistusta varten koivunoksia, serpentiiniä ja ilmapalloja. Kokosimme seurakunnan työntekijöiden ja vapaaehtoisten kanssa kotoamme ja seurakunnan tiloista löytyviä 1930-luvun somistukseen sopivia pöy-täliinoja, ryijyjä, maljakoita, kulhoja ja muuta rekvisiittaa. Somistus toteutettiin ta-pahtumaa edeltävänä päivänä minun, johtavan diakoniatyöntekijän sekä yhden vapaaehtoisen avustuksella. Seurakuntasali päätettiin jättää vappuaaton tapah-tuman jälkeen pääosin somistetuksi kuvanäyttelyineen, kahden päivän kuluttua siellä järjestettävää Ystävyiden kahvilaa varten. Kyseessä on viikoittainen diako-nian tilaisuus, johon kuuluu kahvitarjoilu, sekä hävikkiruokajakelu. Suunnittelin li-säksi halukkaille etukäteen ilmoittautuneille Ystävyiden kahvilan osallistujille maksuttoman vierailun työpaikalleni Taidehallille Anu Pentikin –näyttelyyn, jossa

pitäisin heille opastuksen. Taidenäyttelyn jälkeen suuntaisimme vapputunnelmaan somistettuun seurakuntasaliin.

5.4 Tarjoilut

Laadin tietokoneella ruokalipukkeet, jotka oli koristeltu 30-luvun tyyllisellä fontilla ja 30-luvun kuvituksilla. Kotitekoista simaa ostimme kouluni keittiöstä ja muut tarjoilut tilattiin tukusta. Leivontaa harrastava luokkatoverini tarjoutui alun perin puolisonsa kanssa vapaaehtoiseksi valmistamaan leivonnaisia tapahtumaan, mutta seurakuntien hygieniamääräykset estivät valmistamisen kotikeittiössä eikä hänellä ollut mahdollisuutta saapua seurakunnan keittiötiloihin. Tapahtuman tarjoilujen valmistaminen aloitettiin vappuaattona kaksi tuntia ennen tapahtuman alkua. Valmisteluihin kuului kahvin keitto, kattaus, ruokien lämmittäminen sekä tarjoilujen asetteleminen esille. Pöydälle kiinnitettiin lisäksi yhteisvastuulipas. Tapahtumassa tarjoiluista vastasi kaksi seurakunnan vapaaehtoista, sillä vapaaehtoisista kaksi oli estynyt saapumasta tapahtumaan.

5.5 30-luvun kirkkokahvit -tapahtuma

30-luvun kirkkokahvit -tapahtuma toteutui Paavalin seurakunnan tiloissa vappuaattona 2017. Vappuaaton sää oli kolea ja aamupäivästä satoi räntää. Jumalanpalveluksen päätyttyä seurakuntasaliin alkoi saapua väkeä. Osallistujien ikähaitari oli noin kahdestakymmenestä yhdeksäänkymmeneen. Muutamilla osallistujilla oli myös mukana pieniä lapsia. Moni tapahtumaan saapuneista oli pukeutunut teeman mukaisesti. Naisten yllä oli mekkoja, baskereita, helminauhoja, puuhkia ja hiuskoristeita. Miesten yllä näkyi pukuja, rusetteja, lätsiä ja henkseleitä. Lottamuseon vapaa-ehtoisilla oli yllä perinteiset lottapuvut. Myös kirkon työntekijöitä ja vapaaehtoisia oli pukeutunut vanhanajan henkisiin asuihin. Yksi vapaaehtoisista otti tapahtumasta valokuvia (LIITE 5).

Seurakunnan työntekijöistä paikalla oli kaksi diakoniatyöntekijää, suntio, kolme pappia, sekä kirkkoherra. Osa työntekijöistä oli saapunut tapahtumaan vapaa-ajallaan. Seurakunnan työntekijät keskustelivat tapahtuman osallistujien kanssa. Myös minä kiertelin keskustelemassa tapahtuman osallistujien kanssa.

Seurakunnan vapaaehtoisia pääsi paikalle kolme alun perin suunnitellun viiden sijasta. Tarjoilut menivät hyvin kaupaksi. Kotitekoinen sima loppui nopeasti. Lottamuseon pop-up -näyttelyä oli esittelemässä kaksi vapaaehtoista. Lottanäyttely, vanhan ajan esineet, asut ja kuvanäyttely 1930-luvun Helsingistä herättivät ihmisten välillä kysymyksiä, pohdintaa ja muistoja. Laatimaani 1930-luvun Paavalinkirkkoa ja Vallilaa käsittelevään näyttelyyn tutustunut 90-vuotias mies kertoi itsekin olevansa vanhoja "Valkan kundeja". Monet kuvasivat tanssia, näyttelyitä ja vanhan ajan asuja kännyköillään.

Vapaaehtoinen tanssipari esitti vauhdikasta swing-tanssi lindy hopia. Moni kahvipöydissä istuvista seurasi tanssia. Myös yleisöä rohkaistui tanssilattialle. Vanhempi pariskunta kertoi saapuneensa tapahtumaan toisesta kaupunginosasta varta vasten tanssimaan. Pariskunnan mies, kertomansa mukaan 89 vuotta, oli myös pukeutunut tyylikkääseen vanhan ajan pukuun ja rouva kertoi pukeutuneensa sukulaisensa aitoon 1930-luvun asuun. Yksi tanssilattialla viihtyneistä oli puolisonsa kanssa saapunut yli 80-vuotias muistisairautta sairastava henkilö. Hän taputti ja tanssi innoissaan koko kahden tunnin ajan. Hän nautti tanssista silminnähden niin paljon että emme raaskineet lopettaa musiikkia tapahtuman päätyttyä vaan jatkoimme soittamista niin kauan kuin hän halusi tanssia. Soitimme hänen ilokseen musiikkia vielä puoli tuntia tapahtuman päätyttyä.

Tapahtuman päätteeksi annoin seurakunnan vapaaehtoisille 1930-luku -henkiset kiitoskortit. Tanssiparille annoin korttien lisäksi pienet vanhanajan tyylliset rasiat joissa oli suklaata. Lotille annoimme Kirkko Helsingissä -kirjat.

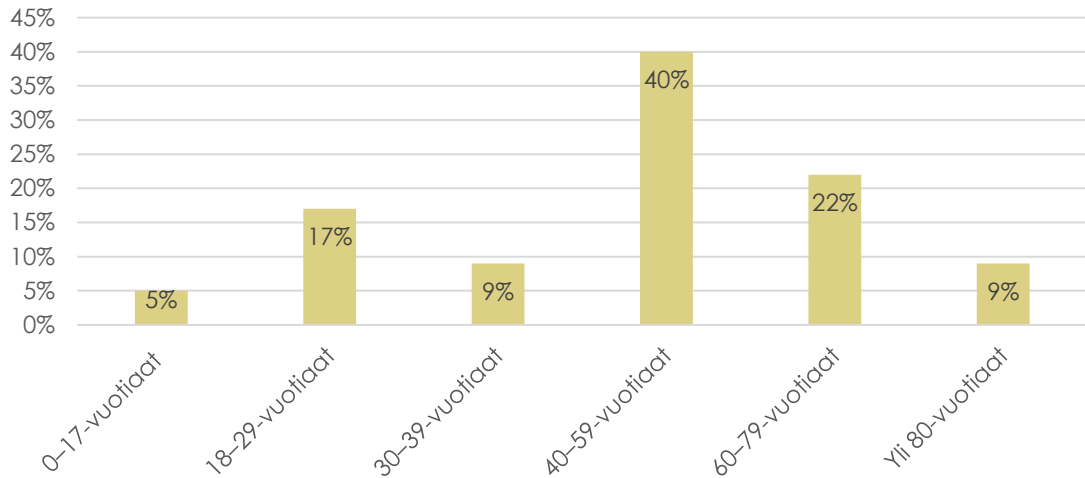
6 TAPAHTUMASTA SAATU OSALLISTUJAPALAUTE

Tapahtuman osallistujille oli varattu käytävälle palautteenantopiste. Vapaaehtoisia, anonyymejä osallistujapalautelomakkeita oli jätetty palautelaatikkoon kaikkiaan 60 kappaletta (LIITE 6). En ollut varautunut, että palautetta tulisi niin runsaasti. Palautelomakkeet ehtivät loppua kahteen otteeseen ja niitä piti käydä tulostamassa lisää. Lomakkeiden loppuminen oli mahdollisesti syynä siihen, että kahteen kaavakkeeseen oli merkitty kahden osallistujan vastaukset. Periaatteessa siis 62 henkilöä vastasi osallistujapalautteeseen. En kuitenkaan voinut olla varma oliko toinen mainituista henkilöistä todella osallistunut aktiivisesti lomakkeen täyttämiseen, joten annettujen tietojen oikeellisuuden varmistukseni jätin kaksi vastauslomaketta huomioimatta. Vastauksista huomioin kaikkiaan 58 henkilön palautteet.

6.1 Kyselyyn vastanneiden ikä- ja sukupuolijakauma

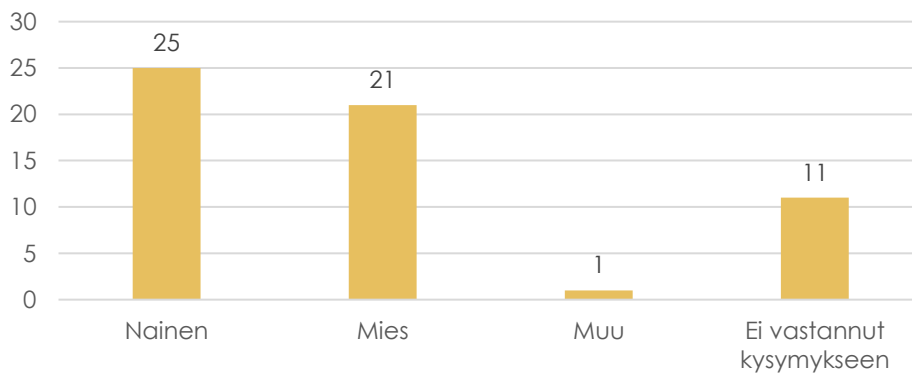
Asiakaspalautteen perusteella sekä silmämääräisesti arvioiden tapahtumalla onnistuttiin tavoittamaan eri-ikäisiä, myös Paavalin seurakunnan diakonian kävijätilastojen vähemmistöön kuuluvia 18–29 -vuotiaita. Vastanneista ikäryhmään 0–17-vuotiaat kuului 5 %, 18–29 -vuotiaat 17 %, 30–39 -vuotiaat 9 %, 40–59-vuotiaat 40 %, 60–79-vuotiaat 22 % ja yli 80-vuotiaat 9 %.

TAULUKKO 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

58:sta kyselyyn vastanneesta sukupuoleksi ilmoitti nainen 25 henkilöä, mies 21 henkilöä ja muu 1 henkilö. 11 henkilöä ei vastannut kysymykseen. 30-luvun kirkkokahvit -tapahtumalla sekä palautekyselyllä onnistuttiin tavoittamaan eri sukupuolia. Lisäksi sukupuolelle tarjottu valintavaihtoehto muu tuli tarpeeseen, ja jo pelkästään tämän vastausvaihtoehdon olemassaolosta saatiin myös positiivista palautetta. Yksi palautekyselyyn vastannut oli erikseen kommentoinut kaavakkeen sukupuolta kysyvän kohdan viereen pitävänsä hyvänä sitä, että seurakunta on ”kartalla”.

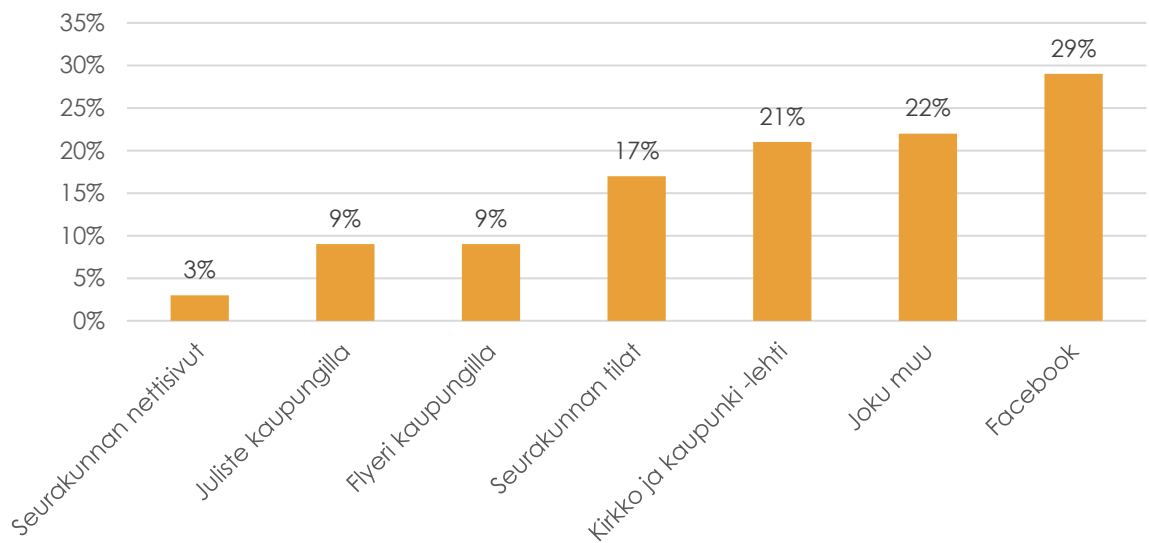
TAULUKKO 2. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma (58 vastannutta henkilöä)

6.2 Tapahtuman tavoittavuus

Kysyttäessä miten sait tietää tapahtumasta, olivat kyselyyn vastanneet henkilöt saaneet tiedon tapahtumasta seuraavien väylien kautta: seurakunnan nettisivut 3%, juliste kaupungilla 9 %, flyeri kaupungilla 9 %, seurakunnan tilat 17 %, Kirkko ja Kaupunki 21 %, joku muu 22 % ja Facebook 29 %.

TAULUKKO 3. Miten sait tietää tapahtumasta

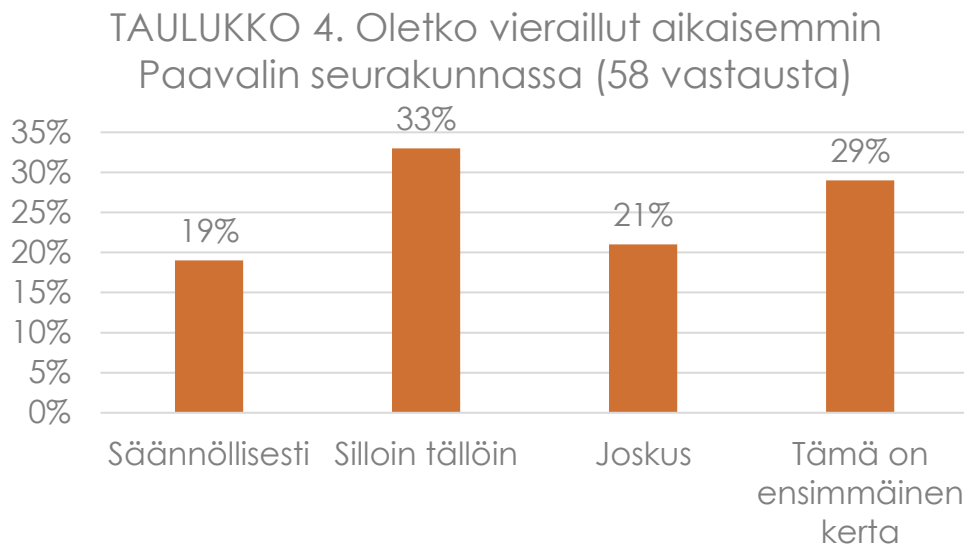

Ylivoimaisesti eniten Facebook oli tavoittanut 30–39-vuotiaita vastaajia, heistä 56 % ilmoitti saaneensa tietää tapahtumasta Facebookin kautta. 18–29-vuotiaista kyselyyn vastanneista 40 % oli saanut tiedon tapahtumasta Facebookissa. Myös ikäryhmän 40–59 tavoittamisessa Facebook oli kärjessä, heistä 30 % oli saanut tietää tapahtumasta Facebookin kautta. 0–17-vuotiaiden ikäryhmässä kaikki olivat antaneet eri vastaukset. Ylivoimaisesti suurin osa tätä vanhemmista ikäryhmistä oli saanut tietää tapahtumasta Kirkko ja kaupunki -lehden ilmoituksen kautta. Yli 80-vuotiaiden ryhmässä luku oli peräti 83 %. 60–79-vuotiaiden vastaajien keskuudessa 46 % oli saanut tiedon kyseisestä lehdestä. Huomionarvoista on, että Facebookin kautta ei vanhemmista ikäryhmistä ollut saanut tietoa yksikään henkilö.

Tulokset kertovat siitä, että eri ikäryhmien tavoittamisessa tulisi huomioida sukupolvien väliset erilaiset mediankäyttötottumukset. Sosiaalinen media tavoittaa hy-

vin keski-ikäisiä ja sitä nuorempia henkilöitä. Toki on huomioitava, että kaikki tämän ikäryhmän henkilöt eivät käytä esimerkiksi Facebookia. Iäkkäämpien ihmisten tavoittamisessa perinteiset mediat kuten painetut lehdet ovat edelleen vahvimpia tavoittajia. Tasa-arvoa ja osallisuutta tiedottamisessa voidaan edistää siten, että se tapahtuu mahdollisimman monipuolisten väylien kautta.

Kysyttäessä oletko vierailut aikaisemmin Paavalin seurakunnassa vastasi vieraillevansa silloin tällöin 33 %, ensimmäistä kertaa 29 %, joskus 21 % ja säännöllisesti 19 % vastaajista.

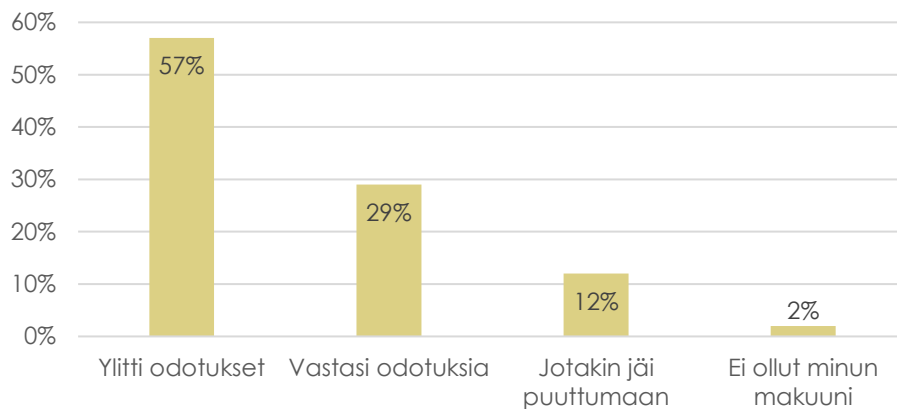

30–39-vuotiaiden ikäryhmästä peräti 67 % kertoi vieraillevansa Paavalin seurakunnassa ensimmäistä kertaa. 18–29-vuotiaista 50 % oli saapunut ensimmäistä kertaa Paavalin seurakunnalle. Vastausten perusteella tapahtumalla oli onnistuttu tavoittamaan myös niitä henkilöitä joita eivät ole aikaisemmin käyneet Paavalin seurakunnassa. Palautteen perusteella tapahtuma onnistui tavoitteessaan tavoittaa ikäryhmiä ja henkilöitä, jotka eivät tule käyneeiksi Paavalin seurakunnassa. Myös näihin lähtökohtiin nähden tavoittaminen oli onnistunutta.

6.3 Strukturoitu palaute ja ikäryhmien väliset erot

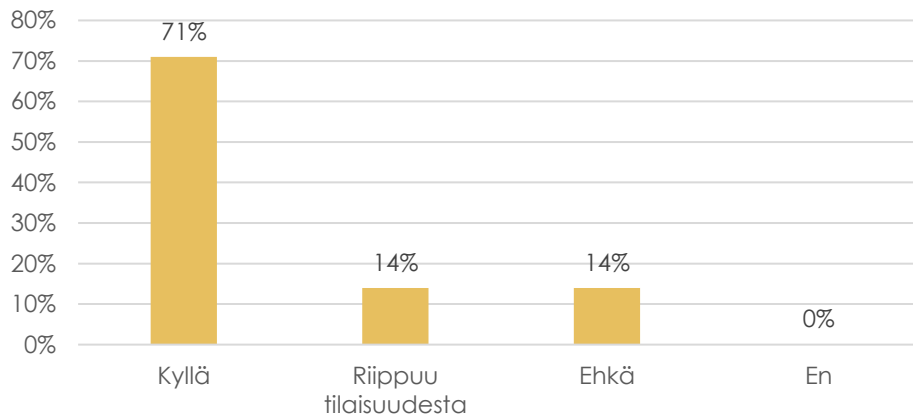
Kysyttäessä mitä mieltä olit tapahtumasta, koki 57 % tapahtuman ylittäneen odotukset, 29 % kertoi tapahtuman vastanneen odotuksia, 12 % koki, että jotakin jäi puuttumaan ja 2 % vastasi ettei tapahtuma ollut heidän makuunsa.

TAULUKKO 5. Mitä mieltä olit tapahtumasta

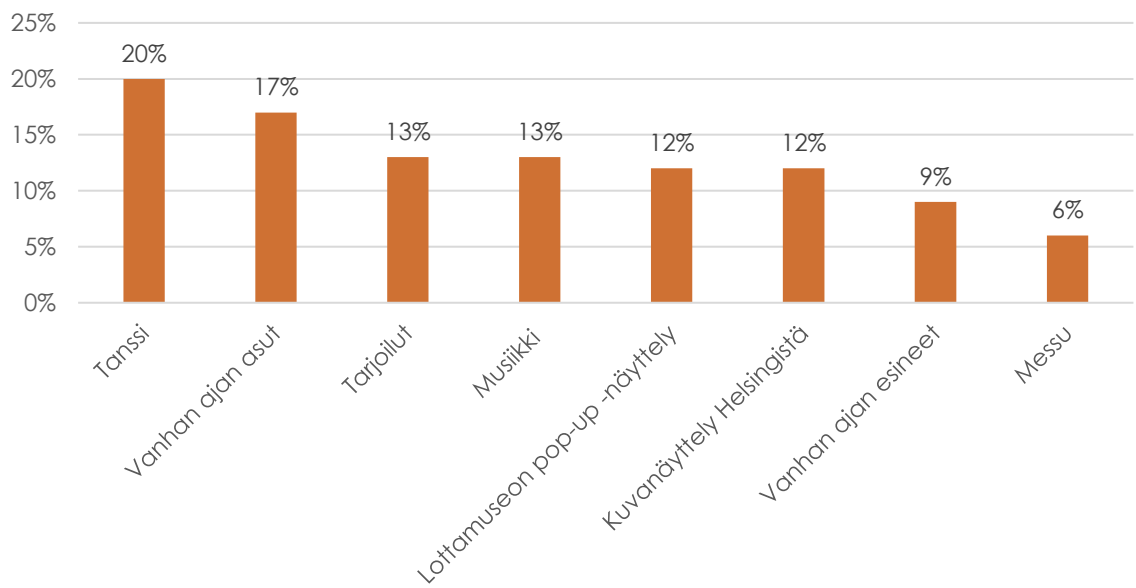
Kysyttäessä aiotko vierailla Paavalin seurakunnassa toiste, vastasi 71 % kyllä, 14 % riippuu tilaisuudesta ja 14 % ehkä. Kukaan vastaajista ei ollut valinnut vaihtoehtoa, en. Kun tarkasteltiin niiden henkilöiden vastauksia, jotka olivat vierailleet Paavalin seurakunnassa ensimmäistä kertaa, oli heistä vastannut kysymykseen kyllä 41 %, ehkä 29 % ja riippuu tilaisuudesta 29 %.

TAULUKKO 6. Aiotko vierailla Paavalin seurakunnassa toiste

Palautekaavakkeen kysymykseen, Mikä tapahtumassa oli erityisesti mieleesi, oli mahdollista valita useampi vaihtoehto. Museoautot eivät sään takia päässeet paikalle, joten en huomionnut tämän vaihtoehdon valintoja. Kaikki vastaukset huomioiden oli tanssin osuus 20 %, vanhan ajan asujen 17 %, tarjoiluiden ja musiikin 13 %, Lottamuseon pop-up -näyttelyn ja kuvanäyttelyn Helsingistä 12 %, vanhan ajan esineiden 9 % ja messun 6 %.

TAULUKKO 7. Mikä tapahtumassa oli erityisesti mieleesi

Poikkeuksen strukturoidun kyselyn vastaajista muodosti kolmesta henkilöstä koostunut 0–17-vuotiaiden ikäryhmä, josta 67 % oli valinnut mieluisimmaksi messun ja 33 % tarjoilun. Muita vaihtoehtoja ei tässä ikäryhmässä oltu valittu lainkaan. Tapahtuma oli heidän mukaansa vastannut odotuksia. Näin pienestä otannasta on vaikea tehdä muita johtopäätöksiä kuin se, että nämä kaksi lasta olivat vierailleet ja viihtyneet messussa. Kaikkien täysi-ikäisten kohdalla sen sijaan ylivoimaisesti vähiten valintoja oli saanut messu. Yhdessä kaavakkeista oli messu-vaihtoehdon viereen kirjoitettu ”en päässyt”. Tämä herätti pohdinnan siitä, että kaavakkeiden perusteella ei voinut päätellä kuinka moni vastanneista oli osallistunut ennen kirkkokahveja järjestettyyn messuun. Tätä olisin toki voinut kysyä kaavakkeessa erikseen.

Kirkkokahveille osallistui arviolta noin 160–200 ihmistä. Arvio messuun osallistuneiden määrästä oli noin 60 henkilöä, joka vastaa keskimääräistä sunnuntain jumalanpalvelukseen osallistuvien määrää. Jälkeenpäin ajatellen myös itse messu olisi voinut olla järjestetty 1930-luvun jumalanpalveluksen hengessä. Tämä olisi toki edellyttänyt aikaa ja suunnittelua kyseisestä jumalanpalveluksesta vastaavilta papeilta, kanttoreilta ja suntioilta. Tällaisen messun ideointi ja järjestäminen voisi tulevaisuudessa innostaa sekä työntekijöitä, vapaaehtoisia että alueen asukkaita.

Tapahtuman tavoitteet ja niihin liittyvät tilastot huomioiden, olin kiinnostunut erityisesti 18–39-vuotiailta sekä yli 60-vuotiailta saadusta palautteesta. Analysoinnissa yhdistin nuorten aikuisten ikäryhmäksi 18–39 ja eläkeikäisten ikäryhmäksi yli 60-vuotiaat. Ikäryhmät yhdistämällä sain molemmista noin kahdenkymmenen vuoden ikähaitarit, sekä lähes saman määrän vastauksia. 18–39-vuotiaiden ikäryhmässä mieluisimman ohjelmaosuuden muodosti tanssi (17 %). Toiseksi mieluisin osuus oli vanhan ajan asut ja musiikki (13 %). Sekä kuvanäyttely Helsingistä, tarjoilut, että Lottamuseon pop-up -näyttely saivat kaikki 9 % osuuden. Messun oli valinnut mieluisimmaksi osuudeksi ikäryhmästä ainoastaan 1 %.

Ikäryhmässä yli 60-vuotiaat suosituimmaksi ohjelmaksi nousi myös tanssi ja vanhan ajan asut 11 %. Kuvanäyttely Helsingistä, tarjoilut ja Lottamuseon pop-up -näyttely keräsi 10 %, vanhat esineet 9 %, musiikki 8 %, ja messu 7 % vastaajien

suosiosta (olettaen että vain yhden voi valita). Ikäryhmien vastausten jakautumisessa oli eroja, mutta mieltymykset ohjelmaan olivat lähes samassa järjestyksessä. Myös iäkkäämmät osallistujat viihtyivät aktiivisten toimintojen parissa.

Tulokset antoivat viitteitä siitä, että ihmiset nauttivat samankaltaisista asioista kuten aktiivisuudesta, toiminnallisuudesta ja kokemuksellisuudesta iästä riippumatta. Tämä tuki myös kirkon strategioissa ilmennyt ajatus siitä että sukupolvirajoja voidaan rikkoa ja iän ei tarvitse olla seurakunnan toiminnassa erottava tekijä. Erottava tai yhdistävä tekijä on saadun palautteen näkökulmasta pikemminkin se, koetaanko tarjottu toiminta mielekkääksi ja kiinnostavaksi. Seurakunnissa tulisikin nimenomaan korostaa toimintaa, ei passiivista ja virikkeetöntä istumista.

6.4 Avoimen palautteen kehittämisaalueet

Suurella osalla kaavakkeita oli avointa sanallista palautetta. Nostin niistä esimerkeiksi mahdollisimman kuvailevia sanallisia palautteita. Kirjoitin tekstin sellaisenaan eikä muuttanut kirjoitusasua, jotta en omilla tulkinnoillani muuttaisi tekstin sisältöä. Osaan vastauksista lisäsin pilkut ja pisteet lukemisen helpottamiseksi.

Eräissä avoimissa palautteissa osallistuja kertoi kaivanneensa jotakin ohjelmaa seurakunnan puolelta. Tämä oli tärkeä huomio, jota emme olleet ajatelleeksi. Tapahtuman osallistujista monet tulivat suoraan kirkkokahveille eli he eivät olleet messussa, jossa pappi olisi tervehtinyt seurakuntaa. Monelle tapahtuman osallistujalle tämä oli ensimmäinen kerta, kun he vierailivat Paavalin seurakunnassa, joten tervetuliaissanat olisivat jo siitäkin syystä olleet kohdallaan. Lisäksi tapahtuman tavallisista kirkkokahveista poikkeavuuden vuoksi myös jumalanpalveluksen ja kirkkokahvien vakikävijät olisivat ehkä halunneet kuulla tervetuliaissanat tai vapun toivotukset. Tämä olisi myös tarjonnut seurakunnan työntekijöille mahdollisuuden esittäytymiseen. Samainen osallistuja kertoi myös odottaneensa vanhoja tansseja, joita ei tullutkaan. Tässä oli ilmeisesti käynyt jonkinlainen väärinkäsitys ohjelman sisällöstä. Vapaaehtoinen tanssipari tanssi koko

tapahtuman ajan muiden mukana ja erillistä tanssiesitystä ei ollut. On myös mahdollista, että tanssipari on sillä hetkellä pitänyt taukoa.

Tanssi ei kuitenkaan ollut aivan kaikkien osallistujien mieleen. Yhdessä palautteista oli kerrottu ytimekkäästi, että tanssi ei sovi kirkkoon. Ihmisten tuntemuksia ja eriäviä näkemyksiä seurakuntaan sopivasta toiminnasta on kunnioitettava. On tärkeää, että osallistujat saavat selvästi tiedon erilaisten tilaisuuksien sisällöstä, jotta ihminen voi tehdä valinnan haluaako osallistua toimintaan tai tilaisuuteen, jonka kokee vakaumuksensa vastaiseksi. Yksi vaihtoehto on pitää totutusta poikkeavia tilaisuuksia esimerkiksi perinteisten jumalanpalvelusaikojen ulkopuolella. Toki käänköpuolena on se, että totutusta poikkeavat toteutustavat ovat toisille taas juuri sitä mitä jumalanpalvelusten ja esimerkiksi kirkkokahvien yhteyteen toivotaan.

Tästä vapputapahtumasta voisi tulla uusi perinne! Mukava tapahtuma, joka yhdisti eri-ikäisiä ihmisiä. Harrastan itse paritansseja ja oli ilo huomata, että seurakunnassa järjestetään tällaista. Tarjoiluista: ensi kerralla oikeaa simaa riittävästi :) (18–29-vuotias mies)

Kotitekoisen siman loppuminen ja vaihtuminen kaupan simaan harmitti osaa osallistujista. Jälkeenpäin ajateltuna aitoon simaan, yhteen vapun suosituimmista ja perinteikkäimmistä tarjoiluista, olisi voinut panostaa suuremmankin summan jolloin sitä olisi riittänyt kaikille. Eräässä osallistujapalautteessa ehdotettiin tapahtumalle pidempää kestoja. Oli totta, että perinteinen kirkkokahveille varattu kaksi tuntia hujautti tapahtumassa varsin nopeasti. Pidempi pituus olisi voinut tarjota useammalle ihmiselle mahdollisuuden ehtiä tapahtumaan ja esimerkiksi tanssilattialla osa olisi viihtynyt pidempään. Toisaalta tapahtuma haluttiin pitää tiiviinä, jolloin menoa riittäisi alusta loppuun.

6.5 Tavoitteiden toteutuminen saadun palautteen perusteella

Minulle tuli tapahtuman aikana runsaasti suullista positiivista palautetta tapahtuman osallistujilta, vapaaehtoisilta sekä seurakunnan työntekijöiltä. Myös seurakunnan työntekijät saivat paikan päällä erittäin myönteistä suullista palautetta

osallistujilta. He kokivat tapahtuman upeana ja onnistuneena. Tyytyväisyys tapahtumaan välittyi eri ikäisten ja eri sukupuolta edustavien palautteissa.

Tapahtuma on erikoinen, mielenkiintoinen, viihdyttävä ja esteettinen, sekä lämminhenkinen. Minulle oli erityisen hienoa päästä käymään Paavalin seurakunnassa ensimmäistä kertaa. (30–39-vuotias nainen)

Tosi hyvää meininkiä! (18–29-vuotias henkilö)

Täysi kymppi! :) (40–59-vuotias mies)

Avoimen palautteen teemat toistuivat eri-ikäisten antamassa palautteessa. Useat osallistajat kokivat tapahtuman vahvasti diakoniatyönä. Tapahtuma onnistui herättämään eri-ikäisten ihmisten mielenkiinnon. Myös osallistajat arvostivat eri-ikäisten läsnäoloa. Sekä nuoret että iäkkäämmät vastaajat olivat ilahtuneita eri sukupolvien osallistumisesta yhteiseen tapahtumaan. Kaiken ikäisten tanssista saama ilo korostui palautteessa.

Mahtava tilaisuus. Ihana tunnelma ja hyvä henki. Ehdottomasti tällainen pitää järjestää uudelleen ensi vuonna tai miksi ei jo aikaisemmin. Kaikki, etenkin vanhukset näyttivät nauttivan tanssista. Tätä lisää! <3 (18–29-vuotias nainen)

Erittäin hieno tapahtuma! Lisää vastaavanlaisia tapahtumia!!! Diakoniatyötä parhaimmillaan. Kokosi yhteen porukkaa pikkulapsista vanhuksiin. Kirkon täytyy seurata aikaansa ja tämä oli siitä hieno esimerkki. Ottakaa tällainen tapahtuma perinteeksi!!! (40–59-vuotias nainen)

Iloinen ihana tapahtuma, uusinta kiitos ensi vappuna! (40–59-vuotias mies)

Aivan upea tapahtuma, diakoniatyötä parhaimmillaan. Sopii kaikenikäisille ja näki kuinka ihmiset nauttivat! Hyvä, että kirkko seuraa aikaansa. Toivottavasti tästä tulee perinne. (60–79-vuotias nainen)

Monet toivoivat tapahtumasta perinnettä. Tapahtuman tunnelma kuvailtiin lämminhenkiseksi, iloiseksi ja hauskaksi. Tapahtuma herätti osallistujissa myönteisiä

tunteita ja tapahtuman henki ja ilo välittyi tapahtumasta saadusta palautteesta. Tapahtuma koettiin mielenkiintoiseksi ja viihdyttäväksi. Tilaisuutta kuvailtiin kauniiksi ja esteettiseksi. Useissa palautteissa tapahtumaa keuhuttiin hyvin järjestetyksi.

Kiva tunnelma. Hieno fontti tässä paperissa. Kertoo siitä yksityiskohdista paneuduttu. Kiva kun tuotto meni Yhteisvastuukeräykselle, toisaalta helppoa kun hinnat niin edulliset. (30–39-vuotias nainen)

Vapaaehtoiset olivat mukana juuri heille mielekkäällä tavalla ja heidän osallisuutensa oli luomassa osallisuutta myös muille. Tapahtuman vapaaehtoinen tanssi- pari lähetti palautetta tapahtuman jälkeen.

Tapahtuma oli niin ilahduttava! Yksi niistä tanssijoista ehdotti seuraavana päivänä, että meidän pitäis kysellä vanhainkodeista, haluaisko ne meitä tanssivierailulle, kun se oli niin riemastuneen olinen se vanha herra, jolla taisi olla joku dementia tai alzheimer, ja me oltiin kaikki aika liikuttuneita siitä. Oli siis ylipäätään tosi hyvän mielen tapahtuma. (30–39-vuotias nainen)

Me olemme kiitolliset. Hyvää vointia ja työiloa kaikille kirkon työntekijöille. Juhla oli järjestetty erinomaisesti, oli hyvä ja maukas tarjoilu sitten paljon musiikkia, josta nautti erittäin minun mieheni, kun hän on harrastanut koko ikänsä 80 vuotta, lauluista ja tansseista. Tällaisessa juhlassa oltiin ensi kerran. Ensi kerran tutustuimme Paavalinkirkkoon. Täällä oli oikein mukavia ja ihania työntekijöitä, ja myös ystävällisiä meitä kohtaan. Jumalan siunausta kaikille ketkä toimii tässä kirkossa. (Yli 80-vuotias nainen)

Diakonia on Jumalan rakkauden vastaanottamista ja jakamista hyvän kierrättämiseksi. Diakoniatyöntekijän työn tavoitteena on mahdollistaa ihmisarvo sekä tuoda toivoa ja iloa kaikille ihmisille. (Diakoniatyöntekijöiden Liitto 2016.) Saadun palautteen perusteella tapahtuma onnistui myös näissä tavoitteissa.

7 POHDINTA PALAUTTEESTA

30-luvun kirkkokahvit -tapahtuma koettiin mielekkäänä ja se tuotti osallistujille mielihyvää ja iloa. Vuorovaikutus ja eri-ikäisten ihmisten väliset kohtaamiset koettiin positiivisena. Tapahtuma sai liikkeelle myös ihmisiä, jotka eivät olleet aikaisemmin käyneet Paavalin seurakunnassa. Vapaaehtoiset nauttivat tapahtumasta ja moni osallistunut kiitteli vielä jälkeempäin. Sosiokulttuurinen innostaminen näkyi 30-luvun kirkkokahvit –tapahtumassa nimenomaan innostavuutena. Myös niitä seurakunnan työntekijöitä jotka eivät olleet tuona sunnuntaina työvuorossa osallistui tapahtumaan. Jokainen sai tulla tapahtumaan omanlaisenaan ja osallistua tavalla, jonka koki mielekkääksi. Tapahtuman osallistujista noin kolmasosa täytti vapaaehtoisen osallistujapalautekyselyn. Tämä vahvistaa tulosten luotettavuutta. Tapahtuman palautteesta saatuja tuloksia on mahdollista hyödyntää suunniteltaessa esimerkiksi eri ikäryhmille soveltuvaa virkistystoimintaa ja tapahtumia. Kyselyä voidaan myös soveltaa pohjana luotaessa palautekyselyjä.

Yksi keino osallistavuuden ja dialogin edistämiseksi on tarjota mahdollisuus palautteen antamiseen. Vastaavanlaisia osallistujakyselyjä olisi mielestäni hyvä toteuttaa aktiivisesti seurakunnissa myös säännöllisen toiminnan kuten jumalanpalvelusten sekä erilaisten ryhmien ja diakoniapäivystyksen yhteydessä. Esirukousten jättämisen ohella tulisi jatkuvasti tarjolla olla mahdollisuus jättää seurakuntaa koskevaa palautetta ja toiveita. Mielestäni on erittäin tärkeää huomioida positiivisen palautteen ohella myös kriittinen palaute. Sen perusteella voidaan tarkastella kokonaistyytyväisyyttä, sekä esimerkiksi sitä, korostuuko joku tietty osa-alue negatiivisessa palautteessa tai korostuuko tyytymättömyys erityisesti jossakin ikäryhmässä. Tämä voi auttaa hahmottamaan kehittämisalueita. Positiivisesta palautteesta voi puolestaan tehdä päätelmiä siitä mikä on koettu mielekkääksi ja onko tässä asiassa esimerkiksi ikäryhmäkohtaisia eroja. Osallisuutta on mahdollisuus palautteen antamiseen, jota todella huomioidaan.

7.1 Pohdintaa innostavasta seurakunnan toiminnasta

Ajattelen että useilla ihmisillä voi olla kirkon tilaisuuksia kohtaan tunne, ettei kuulu joukkoon. Ulkopuolisuuden tunne on yhteisöllisyyden vastakohta. Jos kynnyks on liian korkea, osallistujia ei saavu. Matala kynnyks ei kuitenkaan tarkoita laadusta tinkimistä. Osallistujien kokemus on mielestäni tärkeimpiä kriteerejä toimintaa arvioidessa ja kehitettäessä.

Kangasalan seurakunnan suunnittelujohtokunnassa toiminut Arto Viitanen tiivistää mielestäni olennaisen: ihmisillä voi olla ennakkoluuloja seurakuntaa kohtaan, mutta seurakunnalla ei voi olla ennakkoluuloja ihmisiä kohtaan (Viitanen 2018). Monesti ihmisen sosiaalinen ja taloudellinen asema ratkaisee sen, millaiset puitteet hänelle järjestetään. Laadun tulisi kuulua kaikille. Liian usein osallistujia saatetaan aliarvioida ja ajatella että heille riittää tämä. Somisteet ja yksityiskohdat eivät ole ainoastaan esteettisiä elementtejä vaan ne viestivät myös arvostuksesta ihmistä kohtaan. Mielestäni on tärkeää, että kaikilla ihmisillä ikään ja sosioekonomiseen taustaan katsomatta on mahdollisuus päästä nauttimaan elämyksistä, kauneudesta ja irrottautumaan arjesta. Kaikki ihmiset ovat sen arvoisia, että edes joskus voidaan istua kauniisti katetun pöydän ääreen ja pahvimukin ja talouspaperin sijasta kädessä on hieno posliinikuppi kauniine servetteineen. Ihmisen tunne siitä, että hän on tärkeä, tervetullut ja arvostettu on tärkeämpi motiivi kuin se, tuleeko pöytäliinaan kahvitahroja tai särkykö pari posliinikuppia. Elämyksellisyys ja esteettisyys ovat aina kuuluneet kirkkoon. Vanhoissa kirkkorakennuksissa voimme kokea kuinka niiden kauneus, äänimaailma ja yksityiskohdat puhuttelevat ihmistä.

Elämys on jotakin joka koskettaa ihmisen tunteita. Se voi tuoda muistoja, iloa ja voimaa vielä vuosien jälkeen. Rippileiri on monelle kokonaisvaltainen elämys, joka muistetaan koko elämän. Voisiko rippileireiltä ja seurakunnan nuorisotyöstä tuttuja elementtejä jatkaa myös aikuistyössä? Siirtymä hauskaista ja yhteisöllisestä seurakunnan nuorisotoiminnasta aikuisille tarjolla olevaan toimintaan voi

olla pettymys. Muistan kuinka itse parikymppisenä uudelle paikkakunnalle muuttuani otin yhteyttä lähiseurakuntaan kysyäkseni millaista toimintaa siellä olisi nuorelle aikuiselle. Tarjolla oleva toiminta oli puuroamiaiset.

Innostaminen ja motivoiminen sopivat periaatteiksi niin sosiaalialalle kuin kirkon työhön. Tänä päivänä puhutaan paljon osallistamisesta. Tämän sinänsä positiivisen tavoitteen kanssa on syytä pitää mielessä dialogin periaate, jotta ei ajauduta pakko-osallistamiseen. Moni haluaa edelleen osallistua nauttimaan seurakunnan tilaisuuksista ilman erillisiä tehtäviä ja vastuuta. Osallistavuuden tulee aina olla mahdollisuus ja vapaaehtoista, ei edellytys. On syytä pohtia, onko esimerkiksi leipäpaketin haluavan perheen istuttaminen yhteisölliseen ruokailuun leipäpaketin antamisen sijasta pakko-osallistamista, jos he itse haluaisivat syödä omassa kodissa kuten kaikki muutkin?

Taloudellisten ja hengellisten tarpeiden tukemisen rinnalla suomalaiseen diakoniatyöhön kuuluu vahvasti hyvinvointia ja sosiaalista osallisuutta tukeva toiminta ryhmien, retkien, leirien ja virkistyspäivien muodossa. On esitetty näkemyksiä joiden mukaan seurakuntalaisia ovat ainoastaan jumalanpalvelukseen osallistuvat henkilöt. Kun mietimme Suomen evankelisluterilaisen kirkon työntekijämääriä, kiinteistöjä ja ylläpidon vaatimia kuluja voimme miettiä säilyykö massiivinen organisaatio pelkästään jumalanpalveluksiin osallistuvien jäsenien varassa? Toisaalta nykyinen tilanne voi osaltaan auttaa kirkkoa uudistumaan. Onko kirkon tavoite toivottaa tervetulleeksi kaikki Jumalan luomat lähimmäiset vai ainoastaan ”oikean seurakuntalaisen” normit täyttävät henkilöt?

Kirkon hyväntekeväisyys ja diakonia nostetaan usein perusteeksi sille miksi myös kirkon toimintaan osallistumattoman kannattaa maksaa kirkollisveroa. Kirkon eroluista päätellen tämä ei riitä perusteluksi. Hyväntekeväisyyttä voi myös harjoittaa erilaisten järjestöjen kautta. Miksi ihminen haluaisi maksaa kuulumisesta yhteisöön jonne ei koe itseään tervetulleeksi tai jota ei koe mielenkiintoiseksi? Kirkkoa on kritisoitu muuttumisesta viihdyttäväksi vapaa-ajan viettopaikaksi. Toisaalta harva käy kirkossa työajallaan. Kirkko on aina ollut ihmisten lepopäivän eli

vapaa päivän kohtaamispaikka. Aiempina vuosisatoina kokoontuminen kirkonmäellä ja pitkät kirkkomatkat ovat olleet aikansa sosiaalisen elämän muotoja (Heikkilä 1977, 211).

Kirkon perinteisten toimintojen rinnalla järjestettävää toimintaa ja kirkossa viihtymiseen panostamista on myös kritisoitu ja se on nähty kosiskeluna. Toisaalta kirkko on aina ollut muutoksessa ja toteuttanut tehtävänsä heijastaen vallitsevan aikakauden yhteiskuntaa. Kun vertaamme nykypäivänä ”perinteiseksi” koemaamme kirkkoa esimerkiksi 1930-luvun, 1700-luvun tai keskiajan kirkkoon, huomaamme muutoksia niin jumalanpalveluselämässä, kuin muussakin toiminnassa. Toisin kuin menneinä vuosisatoina, on kirkkoon kuulumisen ja seurakunnan toimintaan osallistuminen vapaaehtoista ja riippuu siitä koetaanko toiminta mielekkääksi. Yksi hyvä kriteeri toiminnan mielekkyyden arvioinnille on se, osallistuisiko seurakunnan työntekijä itse sinne omalla vapaa-ajallaan?

Erilaiset tilaisuudet ja toiminnot voivat herättää osallistujissaan samankaltaisen kokemuksen ja tuoda ihmisiä yhteen. Yksi kokee henkiseksi kodikseen Metallimessun, toinen hiljaisuuden retriitin. Seurakunnassa on kyse kohtaamisesta elämän peruskysymysten äärellä. Sillä, tapahtuuko kohtaaminen kahvinjuonnin, saunomisen, jalkapallon pelaamisen vai tanssin avulla, ei ole niinkään merkitystä. Tärkeintä on kohtaaminen, ei väline jonka kautta se tapahtuu.

Luoja on sama, mutta Luojan luomat erilaisia. Yksi tapa ei sovi kaikille ja siksi tarvitaan erilaisia vaihtoehtoja. Voimme kysyä itseltämme minkälaisia kohtauksia ja kokemuksia haluaisimme elämäämme? Mikä saa tuntemaan itsemme arvokkaaksi ja hyväksytyksi? Minkälainen toiminta motivoi ja saa lähtemään liikkeelle? Pohdinta näiden kysymysten äärellä voi antaa suuntaa siihen minkälaista innostava, osallistava ja ihmiset kohtaava seurakunnan toiminta voisi olla.

LÄHTEET

- Arene 2017. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n työryhmän selvitys sosiaalialan tilanteesta ja kehityksestä 2017. Viitattu 20.3.2018. http://www.arene.fi/sites/default/files/PDF/2017/arene_sosionomiselvitys_pitka_raportti_fin.pdf
- Askel terveyteen i.a. Tanssimisen terveysesdut. Verkkoartikkeli. Viitattu 27.9.2018. <https://askelterveyteen.com/tanssimisen-terveysedut/>
- Diakoniatyöntekijöiden Liitto ja Diak 2016. Diakoniatyöntekijöiden eettiset ohjeet. Viitattu 6.3.2018. https://www.dtl.fi/media/dtl_eettisetohjeet_2016.pdf
- Haikala, Topias 2015. Jumalanpalveluksissa käyminen on yleistynyt. Kirkko ja kaupunki. Verkkoartikkeli. Viitattu 28.4.2018 <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/jumalanpalveluksissa-kayminen-on-yleistyn-1>
- Hakkarainen, Johanna 2009. Sosiaalipedagogiikka ja sosiokulttuurinen innostaminen ammatillisen identiteettini rakennusaineina. Opettajankoulutuksen kehittämishanke. Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu. Viitattu 22.1.2018. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/8096/Hakkarainen.Johanna.pdf?sequence=2>
- Heikkilä, Markku, Murtorinne, Eino (toim.) 1977. Kirkko suomalaisessa yhteiskunnassa 1900-luvulla.
- Hohenthal-Antin, Leonie 2006. Kutkuttavaa taidetta. Taidetoiminta seniori- ja vanhustyössä. Juva 2006.
- Hohenthal-Antin, Leonie 2009. Sakastin seurakuntatyön tekstimateriaali. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F3B19BB78AD324D8C2257B160021D976/\\$FILE/Muistot_n%E4kyviksi.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F3B19BB78AD324D8C2257B160021D976/$FILE/Muistot_n%E4kyviksi.pdf)
- Holma, Juhani 2014. Osallisuus -vastaus kirkon kaikkiin ongelmiin? Seurakunnan tietoinen ja aktiivinen osallistuminen messussa. Kirkon koulutuskeskus 2014. Viitattu 3.4.2018. http://www.kouvolanseurakunnat.fi/documents/5372758/12595997/7465-Helgeandin_malli_2014_PDF.pdf/86b27065-2f2e-4264-a46e-f53531084550

- Hyyppä, Markku 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hämäläinen, Juha 1999. Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopion yliopisto. Kuopio 1999.
- Isola, Anna-Maria, Kaartinen, Heidi, Leemann, Lars, Lääperi, Raija, Schneider, Taina, Valtari, Salla & Keto-Tokoi, Anna 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 16.3.2018. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1
- Jokiaho, Tuula 2015. Jumalanpalvelukset 1700-luvun tyyliin Alajärvellä ja Lehtimäellä. Viitattu 10.3.2018. <http://www.torstai-lehti.fi/2015/08/11/jumalanpalvelukset-1700-luvun-tyyliin-alajarvella-ja-lehtimaella/>
- Kanala, Kari i.a. Ystävyiden yhteisö. Viitattu 27.4.2018. <http://vanha.helsingin-seurakunnat.fi/seurakunnat/paavali/tervetuloaseurakuntaan.html>
- Kansalaisfoorumi. Sinulle innostaja. Sosiokulttuurisen innostamisen oppimateriaali. http://www.innostaja.net/sivu.php?artikkeli_id=19
- Kiiveri, Hanne 2017. Valokuvia. Liite 5,
- Kirkkohallitus 2010. Kirkko 2020. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tulevaisuusselonteko. Helsinki: 2010. Viitattu 25.1.2017. [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/801E988770CE3CC7C2257E2E0012D4C7/\\$FILE/KiTutk_Tulevaisuusselonteko_web.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/801E988770CE3CC7C2257E2E0012D4C7/$FILE/KiTutk_Tulevaisuusselonteko_web.pdf)
- Kirkkohallitus 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Kehittämissasiakirja. Helsinki 2012. Viitattu 24.11.2017. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/KH_nuoret_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/KH_nuoret_www.pdf)
- Kirkkohallitus 2014. Kohtaamisen kirkko. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 7 Kirkko ja toiminta. Helsinki: 2014.
- Kirkkohallitus i.a. Kirkon vanhustyön teesit. Viitattu 26.4.2018. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/DF0ABA2ACB69098AC225770A0037182B/\\$FILE/Kirkon_vanhustyon_teesit.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/DF0ABA2ACB69098AC225770A0037182B/$FILE/Kirkon_vanhustyon_teesit.pdf)

- Kirkko ja kaupunki 2017. Menopalat. 30-luvun kirkkokahvit -tapahtuman ilmoitus Kirkko ja kaupunki -lehdessä.
- Kirkkojärjestys. Virkoja koskevat erityiset säännökset. 1993/1055, 8.11.1993. Viitattu 30.3.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>
- Korhonen, Risto 2010. Opiskelijan ja nuoren aikuisen polkuja pyhään - Hengellisyys korkeakouluyhteisössä. Suomen Ekumeenisen Neuvoston seminaari. Viitattu 14.5.2017. http://www.ekumenia.fi/data/liitteet/risto_korhosen_alustus_2.pdf
- Korhonen, Risto i.a. Opiskelijan ja nuoren aikuisen polkuja pyhään. SEN toimii. Suomen Ekumeeninen Neuvosto. Viitattu 25.1.2017. http://www.ekumenia.fi/sen_toimii/kasvatus_ja_ekumenia/hengellinen_ohjaus_ja_koulu1213112010/risto_korhonen_opiskelijan_ja_nuoren_aikuisen_polkuja_pyhaan/
- Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Helsinki.
- Kurki, Leena 2008. Innostava matkailu. Sosiokulttuurinen innostaminen ja vapaa-aika. Helsinki.
- Lahden Ammattikorkeakoulu 2014. Viitattu 20.1.2018. Sosiaaliala. <https://wiki.lamk.fi/download/attachments/22979594/ops1415-st-sosionomi.pdf?version=3&modificationDate=1397717872000&api=v2>.
- Lapin Yliopisto 2007. Seikkaillen elämyksiä. Viitattu 29.4.2018. <https://www.ulapland.fi/news/Seikkaillen-elamyksia-Seikkailukasvatuksen-teoriaa-ja-sovelluksia/ypgzuzjo/6ca2a915-9ba9-46d5-a417-ea8cb5a75e3b>
- Mattila, Ilkka 2016. Pappien kanssa kaljalle, lounaalle tai koirapuistoon – tällaisia tapahtumia Helsingin seurakunnat tarjoavat. Helsingin Sanomat. Verkkoartikkeli. Viitattu 6.3.2018. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000002902170.html>
- Miettinen, Jussi 2006. Seurakunta ei ole vapaa-ajan hobby. Verkkoartikkeli. SLEY. Viitattu 3.4.2018. <https://nuotta.com/nuottapaakirjoitusseurakunta-ei-ole-vapaa-ajan-hobby.html/>

- Piispa, Mira i.a. Onko seurakuntalaiselle paikkaa? Kirkko ja koti. Verkkoartikkeli. Viitattu 2.4.2018. <https://www.kirkkojakoti.fi/144-onko-seurakuntalaiselle-paikkaa>
- Pine, Joseph, Gilmore, James 1998. Welcome to the experience economy. Harvard Business Review. Viitattu 11.5.2017. <https://hbr.org/1998/07/welcome-to-the-experience-economy>
- Ranta, Salla 2013. Osallisuus vaatii vallan jakamista maallikoille. Kirkonkello. Verkkoartikkeli. Viitattu 2.4.2018. <http://www.kirkonkello.fi/osallisuus-vaatii-vallan-jakamista-maallikoille/>
- Ranta, Salla 2016. Seurakuntien pop up-tempauksilla tavoitellaan uusia ihmisiä. Kirkko ja kaupunki. Verkkoartikkeli. Viitattu 28.2.2018. <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/seurakuntien-pop-up-tempauksilla-tavoitellaan-uusia-ihmis-1>
- Reformaatio 2017. Keskiajan Turku Tuomiokirkossa. Viitattu 31.3.2018. <http://www.reformaatio2017.fi/turku-suomen-reformaatiokaupunki/turussa-tapahtuu-2016-2017/>
- Rislakki, Eeropekka 2017. Milleniaali-sukupolvi: ”kännien vetäminen on säälistävää ja vanhempien ihmisten juttu. Viitattu 27.4. Viisi tähteä. Verkkoartikkeli. <http://viisitahtea.com/artikkelit-2/uutiset/milleniaali-sukupolvi-kannien-vetaminen-on-saalittavaa-ja-vanhempien-ihmisten-juttu/>
- Sakasti b i.a. Muistellaan yhdessä. Viitattu 25.3.2018. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp3?Open&cid=Content1ABC35>
- Sakasti a i.a. Nuoret aikuiset. Viitattu 28.4.2018. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content299A16>
- Sakasti c i.a. Sukupuoli ja seksuaalisuus kirkon kasvatustyössä. Viitattu 17.3.2018. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content3C0C61>
- Salmi, Sari 2008. Isosen aarreaitta. Leikki- ja sketsivihko Turun Maarian seurakunnan nuorisotyöhön. Opinnäytetyö. Diak. Järvenpää. Viitattu 12.5.2017. http://kirjastot.diak.fi/files/diak_lib/Jarvenpaa2008/32e4ba_JRVENP_salmi_2008.pdf

- Sandell, Markku 2016. Kirkkoon kuuluu yhä vähemmän suomalaisia - Moni uskoo silti Jumalaan ja rukoilee. Yle uutiset. Verkkoartikkeli. Viitattu 21.1.2017. <https://yle.fi/uutiset/3-9263253>
- Seurakuntalainen 2010. Jumalanpalvelukseen osallistuu tavallisesti 90 ihmistä. Seurakuntalainen. Verkkoartikkeli. Viitattu 29.4.2018. <https://www.seurakuntalainen.fi/uutiset/jumalanpalvelukseen-osallistuu-tavallisesti-90-ihmista/>
- Somempi seurakunta 2017. Kymmenen teesiä pop-upeista. <https://somempi-seurakunta.com/2017/06/09/kymmenen-teesia-pop-upeista/>
- Someron seurakunta 2017. Kirkolliset ilmoitukset. Viitattu 17.3.2018. <https://www.someronseurakunta.fi/kirkolliset-tiedotteet/2017-05/kirkolliset-ilmoitukset-19-2852017>
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2015. Tasa-arvolaki, syrjintä ja sukupuolen moninaisuus. Viitattu 17.3.2018. https://www.tasa-arvo.fi/documents/10181/34936/Syrjinta_nettti.pdf/a15b8808-fc9c-435c-b281-412856d58837
- Studentum i.a. Sosionomikoulutus, diakoniatyö. Viitattu 23.2.2018. <https://www.studentum.fi/koulutukset/diakonia-ammattikorkeakoulu/sosionomikoulutus-diakoniatyo-paiva-tai-monimuotototeutus-198497>
- Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keskushallinto 2006. Uskosta osallinen? Nuorten aikuisten asema, merkitys ja tehtävä kirkossa. Helsinki: Kirkkohallitus. Mietintö. Viitattu 14.5.2017. [http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/292E91C742FCF931C2257E2E0012D431/\\$FILE/2006%203.pdf](http://sakasti.evl.fi/julkaisut.nsf/292E91C742FCF931C2257E2E0012D431/$FILE/2006%203.pdf)
- Suomen sosiaalipedagoginen seura i.a. Opiskelu. Viitattu 16.3.2018. <http://www.sosiaalipedagogiikka.fi/opiskelu/>
- Suomen mielenterveysseura i.a. Muistelu mielen voimavarana ja identiteettityönä. Viitattu 25.3.2018. <https://www.mielenterveysseura.fi/fi/mielenterveys/hyvinvointi/muistelu-mielen-voimavarana-ja-identiteettityona>
- Tarssanen, Sanna, Kylänen, Mika 2009. Elämystuottajan käsikirja. LEO Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus. Rovaniemi: Oy Sevenprint Ltd.

- Viitattu 11.5.2017. <http://www.kulmat.fi/images/tiedostot/Artikkelit/el-mystuottaja%20ksikirja.pdf>
- Thitz, Päivi 2006. Diakonian yhteisölliset merkitykset. Diakonia-ammattikorkeakoulu Helsinki 2006.
- Thl 2011. Palautepalvelut. Esiselvitysraportti. Viitattu 17.3.2018. https://thl.fi/documents/10531/105937/Liite19_Palautepalvelut_esiselvitys.pdf
- Thl 2016. Mitä sosiaalinen osallisuus on? Sokra-koordinaatiohankkeen määritelmä osallisuudesta. Viitattu 26.3.2018. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/mita-sosiaalinen-osallisuus-on->
- Thl 2017. Työkaluja tasa-arvon edistämiseen. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen. Viitattu 17.3.2018. <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tyokalut/sukupuolinakokulman-valtavirtaistaminen>
- Thl i.a. Taidelähtöiset menetelmät. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/taidelahtoiset_menetelmat
- Toiviainen, Saku 2016. Pop-up -seurakuntatyö jättää jalkoihinsa pitkäjänteisen työn. Kirkko ja kaupunki. Verkkoartikkeli. Viitattu 30.3.2018. <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/pop-up-seurakuntatyo-jattaa-jalkoihinsa-pitkajanteisen-tyon>
- Uusitupa, Ismo 2017. Kirkkoherra Kari Kanalan futisehtoolinen veti kirkkoon miehiä, jotka eivät olleet käyneet siellä rippikoulunsa jälkeen – ”Haluan tuoda tavallisuuden ja matalan kynnyksen kirkkoon”. Helsingin Sanomat. Verkkoartikkeli. Viitattu 6.3.2018. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000005501458.html>
- Vanhustyön keskusliitto i.a. Muistelu. Viitattu 25.3.2018. <https://www.vahvike.fi/fi/muistelu>
- Vantaan seurakunnat 2017. Keskiäikapäivä kutsuu kirkonkylään. Viitattu 10.3.2018. <http://www.vantaanseurakunnat.fi/uutiset/-/news/26587383>
- Viitanen, Arto. Henkilökohtainen tiedonanto. Puhelinkeskustelu 1.5.2018.

Yhteiskunnallinen tietoaarkisto i.a. Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu.

Viitattu 11.3.2018. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Yliruokanen, Kaisa 2017. Pelit - aikuissosiaalityön käyttämätön mahdollisuus.

Viitattu 6.3.2018. <https://www.talentia-lehti.fi/pelit-aikuissosiaalityon-kayttamaton-mahdollisuus/>

Äystö, Anna 2017. Keskiäikapäivä kutsuu kylään. Vantaan seurakunnat. Viitattu

17.3.2018. <http://www.vantaanseurakunnat.fi/uutiset/-/news/26587383>

LIITE 1 AIKATAULU

PRODUKTION AIKATAULU

	MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI	PERJANTAI	LAUANTAI	SUNNUNTAI
VK 12	20.3. Tiedusteie 30-luvun yhtyeitä.	21.3. Tiedusteie tanssijoita.	22.3. Tiedusteie Lottamuseota.	23.3. Tiedusteie 20-30-luvun autoja.	24.3.	25.3.	26.3.
VK 13	27.3. Tapaaminen valokuvauksesta kiinnostuneen vapaaehtoisen kanssa.	28.3. Osallistuminen Ystävyyden kahvilaan ja hävikkiruokajakeluun. Kokous seurakunnan vapaaehtoisten kanssa.	29.3. Yhteydenotto seurakuntayhtymään musiikista ja logoista.	30.3. Flyerin tekoa.	31.3. Lehti-ilmoituksen tulevan ohjelman lukkoonlyönti. Ilmoituksen lähetykset Kirkko ja kaupunki -lehteen.	14.	24. Osallistuminen kirkkokahveille vapaaehtoisten avuksi.
VK 14	34. Flyerin viimeistely.	44. Seurakunnan some-tilin tunnuksen hankkiminen.	54. Somemainonnan aloittaminen.	64. Vapaaehtoisen tanssiparin tapaaminen. Flyerit jakoon.	74. Mahdolliset ohjelmamuutokset Kirkko ja kaupunki -lehden ilmoitukseen.	84.	94.
VK15	104. Historianäyttelyn laadintaa.	114. Flyereiden leikkaus.	124. Tapahtuman esittely työyhteisön kokouksessa. Kirkkoherran tapaaminen.	134. Historianäyttelyn laadintaa.	144. Tulosta lisää flyereita ja julisteita.	154.	164.
VK 16	174.	184. Ruokalipukkeiden laadintaa.	194. Julisteiden jakoa.	204.	214.	224.	234.
VK 17	244.	254. Historianäyttely valmiiksi.	264. Tulosta ja laminoi historianäyttelyä.	274. Tulosta yleisöpalautteita, hinnasto ja julisteet pihan kyltteihin.	284. Hae lainatelineet ja vitriinit koululta ja Taidehallilta.	294. Seurakuntasalin somistus.	304. Tarjoilujen valmistelu, 30-luvun kirkkokahvit -tapahtuma.
VK 18	15.	25. Ystävyydenkahvila ja vierailu Taidehallilla. Tilan siivous.	35. Lainatarvokkeiden paluttaminen.				

LIITE 2 TAPAHTUMAN JULISTE

30-LUVUN KIRKKOKAHVIT VAPPUAATTONA SU 30.4. KLO 11-13

VAPPUTARJOILUJA
LOTTAMUSEON POP-UP NÄYTTELY
SWING-AJAN TANSSEJA (LINDY HOP)
KUVANÄYTTELY 30-LUVUN HELSINGISTÄ

PAAVALINKIRKON SEURAKUNTASALI
SAMMATINTIE 5, VALLILA

 YHTEISVASTUU

LOTTA
MUSEO

Tapahtuma on maksuton
kirkkohelsingissa.fi/paavali
Facebook: Paavalin seurakunta

KIRKKO HELSINGISSÄ
PAAVALIN SEURAKUNTA

LIITE 3 ILMOITUS KIRKKO JA KAUPUNKI -LEHDESSÄ

Menopalat

Vappuaaton kirkkokahvit juodaan
30-luvun tyyliin Paavalin kirkon seurakuntasalissa, Sammatintie 5 klo 11–13. Pukeudu 30-luvun malliin kuten työntekijät ja vapaaehtoiset. Baskerit, suorat mekot, kansallispuvut, ja huopahatut, lättsät, valkoi-

set paidat ja henkselit ovat valttia. Tee-
man mukaisesti koristellussa seurakuntasalissa alkaa vauhdikas swing-tanssi

Lindy Hop. Vapunvieton voi aloittaa hiljentyvä ensimessussa kirkossa klo 10. Vappuherkuja myydään Yhteisvastuukeräyksen hyväksi ihmiskaupan torjumiseen.

ISTOCK

Ilmoitus Kirkko ja Kaupunki -lehdessä 24.4.2017. (Kirkko ja kaupunki 2017)

LIITE 4 NÄYTTELY 1930-LUVUN HELSINGISTÄ

Ilmakuva Vallilasta vuodelta 1930.

NYKYAIKAINEN KIRKKO

1900-luvun alussa Sörnäisten seurakunnan väestö kasvoi vauhdilla. 1920-luvulla Vallilaan oli syntynyt tiiviisti rakennettu työläiskaupunginosa. Vuonna 1928 päätettiin Vallilan kaupunginosaan rakentaa kirkko. Pyykinkuivatuspaikkanakin suosittu kallioinen hieman muuta aluetta korkeammalla oleva valtaväylän viereinen tontti oli sopiva rakennuspaikka. Suunnittelukilpailusta valikoitui Bertel Liljeqvistin ehdotus. Kirkosta haluttiin tilava ja moderni. Sen haluttiin mahdollistavan tilat erilaiselle seurakuntatoiminnalle ja tilaan suunniteltiin kerhohuoneita, veistotiloja, rippikoulutiloja ja seurakuntasaleja. Vanhemmista kirkoista tällaiset tilat puuttuivat kokonaan. Jopa voimistelusalit oli suunnitteilla, mutta se jäi viime vaiheessa pois. Tämä ei kuitenkaan estänyt kirkon nuorisokerhojen liikunnallisia aktiviteetteja. Pallopelejä käytiin harrastamassa esimerkiksi Eläintarhan kentällä. Myös retket ja maaseutumatkailu kuuluivat nuorisotyöhön hartauksien ohella.

Kuvalähde: Veljekset Karhumäki Oy /Helsingin kaupunginmuseo
Tekstilähteet: Paavalin kirkko /Stadin helmi
Koonnut: Säde Kultanen

Ensimmäinen sivu 19-osaisesta 1930-luvun Helsinkiä käsittelevästä näyttelystä.

LIITE 5 VALOKUVIA TAPAHTUMASTA

Valokuvat: Hanne Kiiveri 2017.

LIITE 6 OSALLISTUJAPALAUTELOMAKE

-KERRO MEILLE MIELIPITEESI-

SUKUPUOLI nainen mies muu

IKÄ

0-17 18-29 30-39
 40-59 60-79 yli 80

1. MITÄ MIELTÄ OLIT TAPAHTUMASTA?

Vastasi odotuksia Ylitti odotukset
 Jotakin jäi puuttumaan Ei ollut minun makuuni

2. MIKÄ OLI ERITYISESTI MIELEESI

Messu Tarjoilut Vanhanajan asut Vanhat esineet
 Kuvanäyttely Helsingistä Lottamuseon pop-up -näyttely
 Musiikki Tanssi Museoautot* (paikalla säävarauksella)

3. MITEN SAIT TIETÄÄ TAPAHTUMASTA?

Seurakunnan tilat Seurakunnan nettisivut Kirkko&Kaupunki
 Facebook Juliste kaupungilla Flyeri kaupungilla Muu mikä?

4. OLETKO VIERAILLUT AIKAISEMMIN PAAVALIN SEURAKUNNASSA?

Joskus Silloin tällöin Säännöllisesti
 Tämä on ensimmäinen kerta

5. AIOTKO VIERAILLA PAAVALIN SEURAKUNNASSA TOISTE?

Kyllä Ehkä Riippuu tilaisuudesta En

MUUTA PALAUTETTA: